

A tartalomból

Szent Márton kultusza 3. oldal

Egy kegyetlenül szép szakma képviselőjében 5. oldal

„Örökség” 6. oldal

„I. Vasi Megyekép” 8. oldal

Történelmi és gasztronómiai jegyzetek 16. oldal

Elszámolás

Karácsony ünnepéhez közeledve minden ember, minden kisebb-nagyobb közösség számvetést készít. Számba veszi eredményeit, visszamelegszik kudarcaira, s megfogalmazza reményeit az új esztendőre, mérlegeli azt, hogy képes-e az élt életminőségét megőrizni, esetleg azon javítani.

Nincs ez másként a megyei közszolgáltatások ellátására hivatott önkormányzat(ok) esetében sem. Számot kell adnunk, hogy választóink adójával jól sáfárcodtunk-e, a közösségi szükségletek kielégítését szervező munkájukkal sikerült-e biztosítani, hogy megyénk lakosságának életkörülményei lehetőleg javuljanak, de legalábbis ne romoljanak.

Úgy gondolom, hogy idén ez a törekvésünk sikeres volt, annak ellenére, hogy az ország gazdasági nehézségei miatt a szükségesnél kevesebb pénzügyi forrás állt rendelkezésünkre.

Köszönhető ez a megye felelősségteljes önkormányzati testületeinek, a közszolgáltatást nyújtó szervezetekben dolgozók áldozatkész munkájának, s nem utolsósorban lakosságunk gazdasági aktivitásának, mellyel közvetlenül, vagy közvetve hozzájárultak önkormányzataink pénzügyi forrásai megteremtéséhez, illetőleg bővítéséhez.

Vas megye az ország megyéi közti rangsorban megőrizte előkelő helyezését az egy főre eső nemzeti össztermék előállításában: alacsony a munkanélküliség, kiváló a közrend és közbiztonság. Sikertelenül fenntartani, sőt néhány területen fejleszteni az egészségügyi, oktatási, szociális és kulturális közszolgáltatás színvonalát. Településeink – döntően a lakosság áldozatvállalása folytán – tovább szépültek, a kommunális közszolgáltatásokkal való ellátottság tovább javult, döntő többségük megfelelő lakhatási feltételeket biztosít az ott élők számára. Sajnálatos tény viszont, hogy elsősorban a megfelelő munkafeltételek hiányában az aprófalvak népessége tovább fogy, ami az elkövetkező években a helyiek oktatási és szociális közszolgáltatásokkal való ellátása terén nagy kihívást jelent mindannyiunk számára. Ebben a feladatban úgy gondolom, hogy nem elhanyagolható szerepet kell vállalnia megyei önkormányzatunknak is.

A megyei önkormányzat 2008. évben mindösszesen nyolcmilliárd forinttal gazdálkodott, s 32 költségvetési szerv fenntartásával gondoskodott kötelező oktatási, szociális, kulturális feladatai ellátásáról. Költségvetésünk várhatóan 250 millió forint hiánnyal zárul, ami a tervezett hiány fele. (Meg kell jegyeztem, hogy az év első hónapjában a számba vehető bevételek a szükséges nagyságrendtől közel egy-

milliárd forinttal maradtak el, s év közben hathatós intézkedések megtételére – a kiadások drasztikus visszafogására, sőt sajnálatos módon az intézményekben foglalkoztatottak közel nyolc százaléka munkaviszonyának megszüntetésére kényszerültünk.)

Magyar önkormányzatunk állami pénzügyi támogatása immár két éve nagyságrendekkel csökken, s a jövő évre tervezhető állami támogatásokat figyelembe véve nominális értékben közel egymilliárd forinttal kevesebb összeggel gazdálkodhatunk 2009-ben, mint a 2006. évben. Ezt a problémát eddig is, s várhatóan jövőre is a szükséges épületfelújítások, karbantartások, továbbá a foglalkoztatott közalkalmazottak bérezésére fordítható összegek visszafogásával próbáljuk kezelni annak érdekében, hogy a lakosságunk közszolgáltatásokkal való ellátása lehetőleg ne sérüljön.

Hét bentlakásos szociális intézményünkben több mint 1301 gondozott, öt oktatási intézményünkben 2400 tanuló, öt gyermekvédelmi intézményünkben 350 állami gondozott gyermek ellátásáról gondoskodunk. Jelentős pénzügyi támogatást nyújtottunk az evangélikus egyház által fenntartott községi oktatási intézmény és a szombathelyi szociális otthon működtetéséhez, továbbá a Nyugat-magyarországi Egyetem által tőlünk átvállalt pedagógiai szakmai és szakszolgálati feladatok ellátásához. A megyei közgyűlés által fenn-

tartott kulturális intézmények (megyei könyvtár, múzeumok, képtár, levéltár, megyei művelődési és ifjúsági központ, folyóiratok, szimfonikus zenekar, bábszínház) országosan elismert munkát végeznek, e szervezetek meghatározó elemei a megye művészeti, tudományos, köz-művelődési életének. Kulturális intézményeink rangos, országos jelentőségű rendezvényekkel (kiállítások,

koncertek, konferenciák) gazdagítottak bennünket. Külön említendő az Alpok-Adria Munkaközösség szervezésében Bükön rendezett nyári olimpia, melyen a szomszédos országokból közel 1000 fiatal vett részt, s így ez volt Európa legnagyobb ifjúsági sportrendezvénye ebben az évben. A balatonberényi üdüllőközpontunk évek óta szolgálja a megye ifjúságát, s az utóbbi években jelentős, személyre szóló közvetlen támogatást nyújtott önkormányzatunk azoknak a fiataloknak, akik ennek híján képtelenek lennének diáktársaikkal együtt eljutni a Balatonhoz. Változatlanul figyelmet fordítottunk a civil szervezetekre, s számukra sport-, közbiztonsági, turisztikai, kulturális, művészeti, egészségügyi, tudományos célokra pályázat útján jelentős nagyságrendben pénzügyi támogatást juttattunk.

A Markusovszky kórház a megváltozott egészségügyi pénzügyi szabályozórendszer anomáliái ellenére meg tudta őrizni pénzügyi, szakmai stabilitását. Az ország azon kevés kórházai közé tartozik, melynek nincs kifizetetlen tartozása. A lakosság ellátásában azonban zavart okoz az, hogy az egészségbiztosítási pénztár nem finanszíroz bizonyos esetszám feletti orvosi beavatkozásokat, – s az ún. várólisták bevezetésével – több műtétre (csípőrotáció-beültetés, visszerműtét, szürkehálygműtét stb.) csak több hónapos késedelemmel kerülhet sor.

folytatás a 2. oldalon

Advent a plázában?

Miféle cím ez? Milyen nyegle, idétlenkedő, hatásvadászó, meghökkeneteni próbáló, bulváros ötlet egymás mellé tenni az „advent” szót és a „plázát”, ráadásul egy magyar nyelvű cikk élére állítani két idegenből, két egymástól végtelen távolságról érkező szót, és ráadásul egy olyan év vége felé közeledve, amelyet a Biblia évének neveztek azok, akiknek számára még mindig és továbbra is fontos a „Könyvek Könyve”?

Gyakran autózom a győri bevásárlóközponttól a 83-as úton Pápa felé, azután tovább Celldömölknek, majd a bobai elágazástól jobbra fordulva abba a faluba, amelyet új otthonomnak tekintek már több mint tíz esztendeje. Csöndes, kedvesen kanyargó út ez, derűs pannon táj, tavasztól őszi virágos falvak, akácok, szelíd kis vízek. Évről évre változó szántóföldek, állattartó telepek erős szagullámai, egy helyütt szürke magyar marhák kérődznek türelmesen, arrébb juhok kotorásznak abban, amit a tél eleji legelő kínál nekik, a távolban a Somlyó, közelébb a Ság körvonalai a félkörös távolban. Itt-ott kopjafák a falu szélén, másutt művirágkoszorúk a fák törzséhez drótozva. Állandóság az egyenesekben és kanyarulatokban, mégis apró újdonságok a porták előtt és között. Itt „strandi” horgásztavatástak, ott egy Szent Erzsébetről elnevezett pékséget nyitottak, emitt három „kastély” épült egymás mellé, amott a lomis cigányok állítják ki szerzeményeiket, erre jobbra a motorcrossosok javítják a pályát, arra balra horgászok toporognak a hideg patak partján. A legutóbbi hetek két létesítménye írta föl most a címet – „pláza” és „advent”. Egy tér és az „éppen most” ideje. Egy tér, mint a mai kor jelképes közösségi és magánfogyasztói tere és egy időpont, amely az üdvtörténet végtelen tágaságában jelöl ki négy vasárnapnyi időt. A pláza, mint hely a jelenlété és az igények azonnali beteljesüléséé, az advent, mint az idő megjelölt pillanata a várakozásé. Amely azonban nemcsak a reménységé, hanem a beteljesülés biztonságáé is kétezer év óta.

Az egyik falu végén egy élelmiszer-áruház nyílt – a másik falu közepén egy betlehem épült. Egyik helyen többhetes sürgölődés – gépek, lapátok, szállítóautók. A másikon –

folytatás a 2. oldalon

Ez évben a kórház saját forrásai terhére közel 400 millió forint értékben hajtott végre műszerfejlesztést, s ennek révén szinte minden osztályon javultak, javulnak a gyógyító munka tárgyi feltételei. Várhatóan a jövő év elején állítható rendszerbe egy nagy teljesítményű képközpontú diagnosztikai berendezés, mellyel egyébként az országnak csak néhány kórháza rendelkezik. A következő évben tervezünk egy további képközpontú diagnosztikai berendezés rendszerbe állítását, melynek révén számottevően javulni fognak egyes (daganatos) betegségek gyógyítási lehetőségei. E két fejlesztés révén az ország egyik legjobban felszerelt diagnosztikai központját tudhatja majd magáénak megyénk lakossága.

A megyei önkormányzat – a 2007. évben ötmilliárd forint értékben kibocsátott kötvényből származó bevétele terhére – a kórháznak vásárolt diagnosztikai berendezés megvásárlásán túl új múzeumi raktárépületet vett Szombathelyen, s Jánosházán egy új, állami gondozottakat ellátó nevelőotthon létesítéséről döntött. E beruházások együttes értéke eléri az egymilliárd forint nagyságrendet.

Okvetlenül meg kell említeni a Vas Megyei Szakképzési Szervezési Társulás létrehozását, melynek feladata, hogy a megyei önkormányzat, továbbá Szombathely kivételével a többi települési önkormányzat által fenntartott szakképző intézmények ezentúl összehangoltan fognak gondoskodni megyénk fiataljai szakképzéséről, a jelenleginél magasabb színvonalon, s a várható piaci igényeknek jobban megfelelő módon.

Megegyék önkormányzatainak sikerült jelentős uniós fejlesztési forrásokhoz jutni pályázatok útján. Így megvalósulhat a Büki Gyógyfürdő Zrt.-nél egy 1,7 milliárd forint értékű fejlesztés, melynek révén új pihenő, új wellnesscentrum, belterületi étterem épülhet meg. Több évtizedes álom valósulhat meg, miután 2 milliárd forint ráfordítással kiépülhet a Lukács-házi víztározó, elkezdődhet a kőszegi vár felújítása. Több közlekedési infrastrukturális beruházás folytatódik, illetve kezdődik el, így: az M86-os út váti és sebestei elkerülő szakasza, a szombathelyi környűri Váttal, Balogunyommal való összekötése, elkezdődik a Körmeny-ország-határ közti szakasz építése, folytatódik a 84-88-as főút Sárvárt elkerülő szakaszának építése. Folytatódik a GYESEV Sopron–Szentgotthárd közti vasútvonal villamosítása.

Idén a megyei önkormányzat 100 millió forint nagyságrendben vissza nem térítendő támogatási alap létrehozásáról döntött, melynek célja, hogy biztosítsa az önerőt, vagy annak kiegészítését a községi önkormányzatok fejlesztési pályázataikhoz. Ennek révén több települési önkormányzat sikeresen tudott pályázni, s ennek során az önerő öt-tízszerezését meghaladó fejlesztési forrásokhoz tudtak jutni égető infrastrukturális gondjaik megoldásához.

Az országban érezhetően nem jó a közhangulat. Ennek számos oka van, s csupán egyik szelete az a gazdasági válság, melynek szele már az ősszel megérintett bennünket. Kétségkívül ez meghatározó tényező. De nem kell, hogy ez okvetlenül pesszimistává

széjjel cselekvőképtelenné is tegyen bennünket. A magyar ember sajátja, hogy a nehézségekből mindig megtalálta a kivezető utat közös akarattal, együttes cselekvéssel. Ennek azonban nélkülözhetetlen feltétele a már-már eltűnőben lévő társadalmi szolidaritás feltámasztása. Annak a szolidaritásnak az erősítése, melynek során kölcsönösség, együttműködés hatja át az önkormányzat és az állampolgár viszonyát, együttműködés, segítőkészség jellemzi az állampolgárok egymás közti viszonyát, a munka világát, a hátrányos helyzetben lévők felkarolását.

Hiszem, hogy Vas megye társadalma, amely településeink építésében, szépítésében tanúsított aktivitásában, kulturáltságában, megyéjéhez való kötődésében példát tudott mutatni az ország más térségének, ezen nemes eszmék jegyében fog átlépni az új esztendőbe. Hiszem tehát, hogy megyénk lakossága meg tud felelni az elkövetkező évek kihívásainak, s egymás iránti szolidaritásuk megerősítésével minden polgártársunknak sikerül biztosítani – megőrizve, fejlesztve – olyan élet- és munkakörülményeket, melyre joggal tarthat igényt megyénk szorgalmas, dolgozó népe. Vas Megye Önkormányzata ezt tartja az elkövetkező években a legfontosabb feladatának.

Békés, meghitt karácsonyi ünnepeket, s egy a mainál kiszámíthatóbb jövő ígését hozó új esztendőt kívánunk.

Kovács Ferenc

Vas Megye Közgyűlésének elnöke

pár órás kopácsolás, szelíd tüsténkedés, kedves szavak és mozdulatok. Az egyik helyre betérünk, a másik előtt megállunk.

Vásárolni kell, fogyasztani megszűnik. Ismerősökkel együtt lenni, fecserecserezni, nőiesen „soppingolni”, bámészkodni és bámészkodtatni, úgy látszik, ma már nélkülözhetetlen igénye az embernek. És a „pláza” menedék is, ezt se felejtjük. Fényei-vel, csillogó kínálatával, mézes illatival, varázsos csábjaival, melegével menedék azzal szemben, ami ott kint van – sár és szegénység, bizonytalanság és erőszak, hideg és bugriság, egy peremvidékre lököt és lököt, önmagát folyamatosan veszejtő nép mindennapjai. De – jó, ha tudod – a „pláza” nemcsak elad valamit neked, hanem meg is vásárol téged. A pénzedet úgy veszi el, hogy még örülsz is – a „kedvező” hitelek révén, meg az izlése, érdeklődésed manipulálásával pedig még a jövődet is megvásárolja. S miközben azt hiszed, hogy te választasz, döntesz, fogyasztasz, téged fogyasztanak el.

És ha a másik hely előtt megállsz – akkor voltaképpen hol is vagy? Amikor benézel egy kétezer éves istálló ember- és állatpárás ablakán, egy jászolba ágyazott bölcsőre. Igen – egyszerre vagy ott is, meg itt is, ott egy kétezer éves faluszéli szegénységben, kint az erőszak gyermekgyilkos kardjai villognak, valahol a ragyogó csillagok alatt, amelyek nemcsak királyoknak és pászto-

roknak mutatnak utat, hanem az egész emberiségnek, és itt is vagy a mában, létezésed gyarló teljessége kínálkozik föl a várakozó reményességnek. Sorsod azon múlik, hogy különbséget tudj tenni „pénzváltás” és „megváltás” között. Korunk démoni erői arra törekednek, hogy az adventi megcsendesedés idejét is belevonják a plázák harsogásába, hogy tekintetünket a magasból lefelé, a kirakatok csillogásába felejtjük. Becsábitanak és betuszkolnak oda, ahol a melegben belebódulhatunk a ragyogásba, gazdagságba, hogy részesei lehessünk a műkormös és rágózza kerdőz angyalok világának. Hogy a mi kopaszra nyírt fejünkön is taiföldi barnaság ragyogjon, minden zsebünkben hitelkártya, mutatoujjunkon Audi-slusszkulcs forog.

A pláza fala ki- és bezár, elhatárol a kint levőtől. Azt hazudja a bentlét negyedóráira, hogy ez az igazi élet. A betlehemi istálló fala egyszerre keretezi azt, ami kint van és ami bent van. Ha kint is állunk, akkor is bent vagyunk. A „pláza” és a „betlehem” nincs elzárva egymástól, utak kötik össze őket, az egyik hely erőszakosan hívogat, a másiknak elég, ha tudjuk, hogy van, hogy volt és marad. Nekünk sem kell állandóan dönteni és választani a helyek között, de azt tudnunk kell, hogy éppen hol vagyunk. Mert akkor azt is tudjuk, hogy kik vagyunk. És mi végre.

Alexa Károly

Schengeni átállás

A Vas Megyei Közgyűlés 2008. november 28-i ülésén ismerte meg dr. Halmosi Zsolt, Vas megye rendőrfőkapitánya tájékoztatóját a schengeni feladatok ellátására való átállás helyzetéről és az integrált rendőrség munkájának ezzel összefüggő tapasztalatairól.

A rendészeti szervek feladattervben foglalták össze a határőrizet működtetéséhez szükséges előfeltételeket. Ennek négy nagy csoportját a törvény-előkészítés, jogharmonizáció, a technikai és infrastrukturális fejlesztések, a nemzetközi együttműködési képesség erősítése, valamint a vízumkiadás és az idegenrendészet fejlesztése képezték.

A rendőrség kidolgozta a „Védőbástya” programot, melynek hét

alappillére közül az egyik a „Nyitott határok a polgároknak, zárt kapuk a bűnözésnek” címet viseli. Ez magában foglalja a szlovén, az osztrák és a szlovák rendőrökkel végrehajtott közös járőrszolgálatot, a közös kapcsolattartási pontok és az integrált migrációs háló működtetését, a mélységi ellenőrzéseket, a külföldi rendőrök bevonását a kiemelt nemzetközi vonatkozású rendezvények biztosításába, a magyar rendőrök külföldi, turisták által kedvelt helyekre történő küldését.

A Schengeni Végrehajtási Egyezménynek megfelelően a határellenőrzés megszüntetése által keletkezett deficit ellensúlyozására a nemzetközi rendészeti együttműködés intenzitását fokozták, kiváló kapcsolatot

alakítva ki a szlovén és osztrák társzervekkel.

A Vas Megyei Rendőr-főkapitányság az integrációval 536 főt vett át a Szombathelyi Határőr Igazgatóságtól. A dolgozók egyharmada üres rendőrségi státuszokra került, míg kétharmaduk létszám feletti állományba került kinevezésre. Az integrációt követően jelentős volt a főkapitányság területéről a létszám-átirányítás, vezénylés. Az új kollégák részére az országban egyedülálló módon a rendőri gyakorlati munkára felkészítő tanfolyamot szerveztek, illetve 89 fő részére indítottak német- és angolnyelvtanfolyamokat.

A főkapitányság jó együttműködést alakított ki más szervekkel az illegális migráció felderítése és kezelése érdekében, így a vám- és pénzügyőrrel, illetve a bevándorlási és állampolgársági hivatallal.

Bajban a Hegyháti Jóléti Szolgálat

Rózsás Miklós, a Hegyháti Jóléti Szolgálat Alapítvány ügyvezetője a 2008. november 28-i megyei közgyűlésen tájékoztatót adott működésükről. Az alapítvány jelenleg a Vasi-Hegyhát kistérségben, a szombathelyi, a körmenyi és a sárvári kistérségekben látja el a következő szociális feladatokat: családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, házi segítségnyújtás, étkeztetés, fogyatékkal élők nappali ellátó szolgálatának működtetése a Vasi-Hegyháton, támogató szolgálat, közösségi szenvedélybeteg-ellátó szolgálat, közösségi pszichiátriai ellátó szolgálat működtetése két körzetben, családok átmeneti otthonának működtetése, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás működtetése a Vasi-Hegyháton, idősek klubjának működtetése négy településen, családi napközi és játszóház Vasváron, hivatásos gondnoki tevékenység, rendszeres szociális segélyezettek együttműködési programja. A szociális és gyermekvédelmi szolgáltatások mellett a munkaerőpiaci problémák megoldása érdekében több, az Európai Unió által finanszírozott programot is megvalósítanak. Működésükben jelentős zavarokat okoznak a 2007. évi költségvetési törvény változásának negatív hatásai, a változó szakmai és elszámolási szabályok, továbbá az, hogy pályázati programjaik 2005-től utófinanszírozásúak, vagyis az alapítványnak hitelből kellett a forrásokat megelőlegeznie. Ennek érdekében, hogy a kialakult helyzetet kezelni tudják, szükséges a működési költségek csökkentése. Sor kerül – többek között – az alkalmazotti létszám csökkentésére, a Teleház megszüntetésére, dologi költségek visszafogására, hitelintézetekkel való megállapodás előkészítésére, köztartozások átütemezésének kérésére, a báziskonyha kapacitásának fejlesztésére.

„...és megosztotta köpenyét...”

Szent Márton kultusza

November 6-án nagyszabású és átfogó kiállítás nyílt népes közönség előtt a Szombathelyi Képtárban Szent Márton kultuszának közép-európai emlékeiből. Az ünnepi eseményen a két támogató önkormányzat nevében Majthényi László, a Vas Megyei Közgylűs alelnöke és dr. Ipkovich György, Szombathely város polgármestere mondott köszöntőt. A kiállítást dr. Veres András megyéspüspök ajánlotta valamennyi látogató és érdeklődő figyelmébe. A rendkívüli tárlat 2009. február 22-ig várja a látogatókat. A megnyitó ünnepi hangulatát emelte a szombathelyi Székesegyház Werner Kórusa dr. Pem László igazgató vezényletével.

A kiállítás rendezői külön kiadványt készítettek, amely vezetőként szolgál a

látogatók számára. Maradandó dokumentum a tárlat katalógusa, amely igényesen és alapos szakmai, történelmi, művészettörténeti adatokkal, rengeteg színes fotóval illusztrálva nyújt átfogó képet a kiállításról, a Szent Márton-kultusz közép-európai emlékeiről.

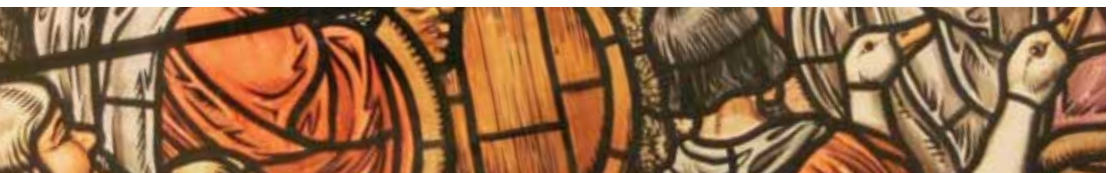
A kiállítás mellett számos más program teszi a Szent Márton-évet emlékezetessé. A képtári megnyitót követő időszakban bemutatták a Szombathelyi Televízió „Via Martini – Szent Márton élete” című filmjét, amely a Szombathelytől a franciaországi Tours-ig vezető Európai Kulturális Útvonal kiemelkedő állomásairól készült. Szent Márton nyomában Szombathelyen is több alkalommal szerveztek és szerveznek sétákat a város emlékhelyeire.

A képtár munkatársai több alkalommal várják az egyéni és csoportos érdeklődőket ingyenes tárlatvezetésre.

Az új esztendőben január 30-án gregorián és reneszánsz dallamok, Kodály Zoltán és Kocsár Miklós művei csendülnek fel a Zenebarátok Szent Márton Vegyeskarának hangversenyén.

Az európai népszerűségű szent kultuszának legújabb kutatási eredményeit 2009. február 19-én konferencia keretében ismertetik meg a szervezők.

A tisztelgő programokat hangverseny zárja február 21-én, amikor „Musica Sacra Magyarországon” címmel a Nyugat-magyarországi Egyetem Berzsényi Dániel Vegyeskara lép a közönség elé Vinczeffy Adrienne vezetésével.

A kőszegi Chernel-család karácsonyai

„1914. Decemberhó 24-én Kőszeg. Nyirkos, borult idő. Délelőtt Dórával a cselédek részére karácsonyi ajándékot vásároltunk. Miklós fiam délben lefeküdt, lázasan; alighanem meghült a nyirkos időben. Dóra sem érezte magát jól. 4-kor Dórával és Mártával a vasutas árvaházba mentünk a sebesültek karácsonyi ünnepére. Az árva-leánykák a karácsonyfa tövében énekeltek, ezután az igazgató szólt a sebesültekhez magyarul, szavait egy káplár németül és szlávul tolmácsolta. Majd egy őrmester megköszönte az ajándékokat, miket izléses elrendezésben, bőven kaptak sebesültjeink. Innen a csipkegyárban elhelyezett sebesültjeink karácsonyi ünnepére siettünk, ahol a polgármester üdvözölte a katonákat és egy ágyban fekvő sebesült mondott köszönő szavakat. A gimnázium itt maradt növendékei énekeltek, majd Holler bencés tanár vezetésével és közreműködésével vonósnégyes és zenekar adott elő karácsonyi dalokat. Végre 6 órára a városi kórházba mentünk, ahol a vöröskereszt egylet rendezett az ott levő sebesülteknek családias szép karácsonyi ünnepséget. Dóra díszítette fel a fát és rendezte el a csomagokat. Kálmán sógorom köszöntötte a sebesülteket, mire Holler tanár és kísérete zenélt. Szét-

osztottuk az ajándékokat, és utána kiadós vacsorát kaptak a sebesültek. Oly megható szép volt mind a három ünnepély, hogy mindenkora emlékezetemben marad. Nem egy sebesült katona sírt a szép zene és a különösen bensőséges ünnep hatása nyomán. Itthon csak vacsora után gyűjtöttük meg karácsonyi fánkát, s csak a cselédek kaptak holmikat, a mi apróságokat a gyerekeknek szántunk előbb odaadtuk nekik.

Gondolataim elszállottak a távol harcterekre, s átkot küldtem azoknak a gonosz, emberkülsőt öltött ördögök fejére, akik ez iszonyatos háborút felidéztek.”

„1915. Decemberhó 24-én, Kőszeg. Kissé olvad, hűvös D szél, borulta. Írogatás, olvasás. Délelőtt megjött Miklós fiam Pozsonyból 2 napi szabadságra, aminek nagyon megörültünk. Legalább mindannyian együtt lehetünk karácsonyestéjén. Este Festetics Lexi nagybátyám is megjött Sopronból 3 órai késéssel. Dóra a kórházban volt a sebesültek karácsonyfájánál. Szentmiklóssy Andor 11-es huszárönkéntes is megérkezett az ünnepekre. Nagyon jól töltöttük az estét az égő karácsonyfa tövében. Bár ha a ma kigyulladó ezernyi ezer

gyertya, az ezernyi ezer fenyőfán szerte a világon a béke szövétnekét is lángra gyűjtaná, hogy az emberi önzés legvéresebb kitörésének 1 év óta viharzó hullámai mielőbb elcsendesedve, tükkörtisztán ragyognának, s vernék vissza a szeretet sugarait!”

„1916. Decemberhó 24-én, Kőszeg. Kődös, nyirkos, barátságtalan idő, esetefelé kitisztult. Írogatás, olvasás, citerezgetés. Szomorú karácsony estünk volt, azaz nem is volt. Először nem volt fánk és nem gyűjtöttük meg a gyertyákat, s együtt örvendztünk gyermekeinkkel a béke szép ünnepén. A harmadik karácsony köszöntött immár harcizaj közepette s a világréngés borzasztóságai már harmadszor zavarják a legszebb ünnepet. És mi egyedül búslakodtunk szobáinkban, féltélnél tovább várunk hírt Miklós fiunk sorsáról – de az Ég nem könyörül rajtunk, bizonytalanságban hagy, aggodalminkat öregbíti, szívünket mind összebb szorítja. Vajjon lesz-e még egyszer boldog, meglegedett, békés karácsonyunk?

Márta Végh Gyuláéknál volt teán s a gyerekek karácsonyfájánál.”

Chernel István naplója alapján összeállította: Söptei Imre levéltáros

Kórházi beszámoló

A Vas Megyei Közgyűlés 2008. november 28-i ülésén számolt be a 2007. október 1-jei hatállyal részvénytársasággá alakult Vas Megyei Markusovszky Kórház több mint egy év alatt végzett munkájáról.

Az egészségügy finanszírozásába már ebben az évben sem épült be az inflációkövetés, valamint a bérfejlesztés és a 13. havi illetmény fedezete, s a következő évben sem számíthatnak rá. Az Igazgatóság és az ügyvezetés így csak a Kollektív Szerződés tervezetében megfogalmazott juttatások többségéhez tudta magát tartani.

A szűkös bevételi források és a minden foglalkozási kategóriában nyomott bérek nem teszik lehetővé a jövedelmek elosztásánál nagyobb vo-

lumenben alkalmazni a teljesítmény-ösztönző rendszert. Ezért került sor a fizetőképes kereslet megcélzására különböző ellátási formában azon betegeknek, akik a több éves várólisták helyett fel tudják vállalni a műtét és a kórházi ellátás költségét. Természetesen ezeket a tevékenységeket szombatnként végeznék és plusz jövedelemért a kórház orvosai és szakdolgozói. Az orvosok egy jelentős részénél jelentős jövedelemcsökkenést okozott a „színlelt szerződésként” aposztrofált vállalkozói szerződések megszüntetése.

A kórház jelenlegi létszáma megfelel a 2006. év végi foglalkoztatottak számának, több hiányszakmában közben lehetővé vált a létszámfejlesz-

tés, melyből a legjelentősebb a Sürgősségi Tömbben a Sürgősségi Betegellátó Osztály és ambulancia beindulása volt. A kórház orvosi kara relatív létszámhiánnyal küzd, de sajnos az ápolóképzés már évek óta mélyponton van, s középtávon nem biztosítható a szakdolgozói utánpótlás, s ezzel veszélyeztetve van a jövőt illetően az ápolás biztonsága.

A kórház jelenlegi problémáinak legtöbbje még a 2007. évi kormányzati intézkedésekből eredeztethető, többségében azokra vezethető vissza, mint pl. az ágyszámok megállapítása, továbbá az, hogy a nem kaptak megfelelő volumenű súlyszámot, a teljesítmény-volumenkorlát nem olyan mértékű, amellyel maradéktalanul meg tudna birkózni a súlyponti kórházaknak szánt progresszív ellátási szereppel.

Ismét díjazzák az Év kórházát

A HázPatika.com internetes oldal 2005-ben indította el „Az év kórháza” szavazást. Az elmúlt évben közel 100 ezer szavazat érkezett és a szavazás időszaka alatt a látogatók több, mint egymillió alkalommal töltötték le „Az év kórháza” internetes oldalait.

A sikerre és a nagy érdeklődésre tekintettel ismét meghirdeti a HázPatika.com a szavazást, ami idén október 1-től egészen december 31-ig tart. Az érdeklődők a www.azevkorhaza.hu oldalon szavazhatnak a hazai, állami, vagy önkormányzati tulajdonban levő kórházakra és klinikákra az alábbiak szerint. Öt kategóriában adhatók le a voksok, mégpedig orvosszakmai ellátás, ápoló- és szakszemélyzet, kórházi infrastruktúra, ellátás, környezet és tisztaság. Eredményhirdetés januárban lesz, s ekkor hirdetik ki az abszolút győztest, amely intézmény egy évig viselheti a megtisztelő „HázPatika.com-Az év kórháza” címet. Az abszolút győztes és a kategória győztesek számítástechnikai eszközöket is kapnak jutalomként.

Bízunk benne, hogy kedves olvasóink szavazataikkal a Markusovszky kórházat támogatják. Köszönjük.

Alapítványi segítség a Markusovszky kórháznak

Vas Megyei Közgyűlése 82/1991 (IX. 27.) sz. határozata alapján az Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Rt. Vas Megyei Igazgatóságával közösen 1991. szeptember 27-én létrehozta a „Vas Megyei Markusovszky Kórházért” Alapítványt. Az alapítvány célja az volt, hogy a Vas Megyei Markusovszky Kórházban folyó alap- és kiegészítő tevékenység működési feltételeit javítsa, a diagnosztikai és terápiás eljárások színvonalát emelje; valamint támogassa a Vas megyei és szombathelyi regionális betegellátás összehangolását.

Továbbá elősegítse új tudományos, egészségügyi eljárások bevezetését; a szükséges műszerek beszerzését, a műszer és eszközpark bővítését. Ugyancsak megjelölt cél volt az eredményesebb gyógyító, oktató és tudományos munka elismeréseként az intézmény és dolgozóinak támogatása (tudományos rendezvények, kiadványok); az egészségügyi szakdolgozók képzésének, továbbképzésének, tudományos tevékenységének, anyagi támogatása a minőségi betegellátás javítása érdekében; Az alapítvány semmiféle politikai pártot vagy párt által

mogatott szervezetet, személyt nem támogatott és nem fog támogatni, illetve ezektől támogatást nem fogadott el és nem fogad el a jövőben sem.

Csökkenő adakozó kedv

Az alapítványt a Vas Megyei Bíróság Pk. 60.076/1992/25 számú végzésével kiemelkedően közhasznú alapítványnak nyilvánította.

A „Vas Megyei Markusovszky Kórházért” Alapítvány kuratóriuma munkájának zömét a különböző műszerigénylések, kongresszusi támogatások és továbbképzések egyéni elbírálása alkotta. Minden esetben egységes szempontok szerint tárgyilagosan, körültekintően és igazságosan igyekeztek dönteni, szem előtt tartva a betegellátás ill. a kórház érdekeit.

A kuratórium tagjai változatlanul fontos feladatnak tekintik, hogy a lakosság köréből az alapítvány számára adakozásra buzdítsanak. Erre a célra folyamatosan levélben keresik fel az önkormányzatokat s a tömegtájékoztató eszközöket is igénybe veszik. Az egyéni adakozók száma az évek során sajnálatosan csökkent, de az önkormányzatok is gyakran azzal utasítják el az alapítványt, hogy nincs pénzük, vagy hogy már más alapítványba (pl. a városi kórházak megsegítésére) adakoztak. Az adakozók közt megtalálhatók a gyógyszergyárak, néhány kft., ám ezek rendszerint meghatározott célra adományoznak. Az adakozó szándékát a kuratórium szinte kivétel nélkül figyelembe veszi.

A „Vas Megyei Markusovszky Kórházért” Alapítvány 2007. évben több alkalommal nyújtott támogatást műszerbeszerzésre, szakdolgozók továbbképzésére.

2006. évben az alapítvány számlájára érkezett SZJA 1% (19 399 098 Ft) felhasználása 2007 évben történt. A beérkezett összegből kardiológiai ultrahang-készülék (17 496 000 Ft) és HICO Variotherm 550 készülék (1 903 098 Ft) került beszerzésre.

2007. évben az alapítvány számlájára érkezett SZJA 1% felhasználásáról (19 956 603 Ft) 2008 évben valósult meg, a beérkezett összegből 3 db endoszkópos eszköz került beszerzésre a Gasztroenterológiai és Belgyógyászati Osztály részére (11 859 603 Ft), az onkológiai pályázat önrésze finanszírozás történt meg (2 697 000 Ft), valamint számítástechnikai eszközöket (4 400 000 Ft) vásárolt az alapítvány, és támogatta a szakmai továbbképzéseket (1 000 000 Ft).

2007. évben a „Vas Megyei Markusovszky Kórházért” Alapítvány a Markusovszky Kórház szakdolgozóinak továbbképzésére összesen 1 987 000 Ft támogatást nyújtott.

Az alapítvány a Gasztroenterológiai és Belgyógyászati Osztály részére Ultrasonic scope készüléket vásárolt 2004 évben, amelynek utolsó részletét 2007-ben fizette ki.

Adományként érkezett az alapítványhoz betegőrző monitor, mely a Csecsemő- és Gyermekgyógyászati Osztályra került kihelyezésre.

Az alapítvány nagyobb összeget bocsátott a kórház rendelkezésére műszervásárlásra, amely összeg szintén adományként érkezett az alapítvány számlájára.

2008. évben az Alapítvány számlájára érkezett SZJA 1% (21 063 000 Ft) felhasználása csak részben történt meg. Az alapítvány adományként kapott 2 db infúziós széket, állványt, paravánt 260 000 Ft összegben. Számítástechnikai eszközöket vásárolt 2 782 000 Ft összegben, valamint beszerzés alatt van 6 db multifunkciós ágy 9 000 000 Ft értékben (2008. évi SZJA 1%). Az Alapítvány a 2008/2009-es tanévre is támogatást nyújt a dolgozók beiskolázásához, amely támogatás összege 1 920 000 Ft (2008. évi SZJA 1%).

Az alapítvány a továbbiakban is ennek szellemében szeretné a munkáját folytatni.

Onkológiai kutatóközpont?

Az alapítvány támogatást nyert „Az onkológiai betegek gyógyítását támogató innovatív tudásháttér megteremtése” című projekt kidolgozására. A

projekt célja: Szombathelyen onkológiai kutatóközpont létrehozása, amely az orvos-biológiai kutatások szempontjából fehér foltnak számító Nyugat-Dunántúlon az alábbi főbb tevékenységek mellett valósulhat meg: A sugárterápia összekapcsolása a genomikai jellegű vizsgálatokkal egészen újszerű koncepció és megközelítés lehet, amely közép- és hosszú távon jó nemzetközi szintű diagnosztikai (PET CT), terápiás és tudományos színvonalat biztosít. Növelni lehet a terápiás eljárások hatékonyságát, a beteg gyógyulásának esélyeit. A nemzetközi MEDAUSTRON programban való részvétel és ahhoz szükséges feltételek megteremtése, mely a szinkrotron alapú, nehéz részecskeforrást hasznosító komplex sugárfizikai, ipari, sugárbiológiai és sugárterápiás módszereken alapul.

Az alapítvány a továbbiakban is ennek szellemében szeretné a munkáját folytatni.

Dr. Radnai Endre
az alapítvány
kuratóriumának elnöke

Egy kegyetlenül szép szakma képviselőjében

BESZÉLGETÉS DR. LAKNER LÁSZLÓ FŐORVOS, ELNÖK-VEZÉRIGAZGATÓVAL

Tágas, tekintélyt sugalló és parancsoló irodában kínál helyet dr. Lakner László főorvos úr, a Markusovszky kórház elnök-vezérigazgatója. A falakról két nagyszerű portré tekint le ránk, az egyik Markusovszky Lajos képmása, a másik pedig Pető Ernőé, akik mindketten jelentős – előbbi közvetett, utóbbi közvetlen – szerepet játszottak az intézmény életében. Rögtön adódik a kérdés, milyen érzés ilyen kiváló, nagy formátumú elődök „társaságában” igazgatni az intézményt? „Nyomasztó”, feleli dr. Lakner László, és legnagyobb öröömre, rögvést rövidke előadást rögtönöz a két jeles férfiú munkásságáról, s hogy legyen némi áthallás, főként kiváló szervezőkészségüket dicséri.

– *Lehet, hogy a mai helyzetben egy Markusovszkynak, vagy Petőnek is komoly fejtörést okozna, hogy az egészségügyi kormányzat által preferált reformok mellett miként oldják meg tisztességesen a betegek ellátását. Ha jól tudom egy 2007-es kormányzati intézkedés meglehetősen hátrányosan állapította meg a kórházi ágyszámokat Vas megye számára.*

– A környező megyékhez képest Vas megyét rendkívül előnytelenül érintette a tavaly áprilisban hozott döntés. A Nyugat-dunántúli régióban az aktív és krónikus ágyakat illetően Vas megye hátrányba került Győr-Moson-Sopron, de elsősorban Zala megyéhez képest. Ami azért sem érthető, mert a három nyugat-dunántúli megye egészségi állapotmutatóiban egyáltalán nincsenek nagy eltérések. Tehát semmivel nem lehet magyarázni a kórházi ágyszámok során a megyénket ért diszkriminációt.

– *A laikusok számára meglehetősen érthetetlen, hogy „súlyszámok” és „teljesítmény-volumenkorlát” alapján finanszírozza az egészségügy a kórházakat. Sokkal jobban érdekel bennünket, hogy milyen minőségű betegellátást kapunk. Mégis a kettő nyilván szoros összefüggésben van, s kíváncsi volnék, miként érinti mindez Vas megye egészségügyi ellátását?*

– A megye egészségügyi ellátásának jelenlegi súlyos helyzetéhez az is hozzájárult, hogy Vas megyének csupán egy súlyponti kórháza van, s ez rendkívüli tehertétel a Markusovszky kórház számára. Ugyanis a megyei kórház nem kapott olyan volumenű súlyszámot és a teljesítmény-volumenkorlátja sem olyan mértékű, hogy meg tudna birkózni maradéktalanul a súlyponti kórháznak szánt progresszív ellátási szereppel. A meggyengített városi kórházak, mint Celldömölk vagy Körmend, vagy az aktív kórházi funkcióktól megfosztott Sárvári Városi Kórház olyan akut ellátási terhet zúdítanak a Markusovszky Kórházra, amelyet a jelenlegi teljesítmény-volumen korláttal nem tud megoldani. Mindennek súlyos következményei vannak, például növekednek a várólisták, egy csípőprotézis esetében ma már 29 hónapos előjegyzéssel kell számolni. Félig viccesen azt szoktam mondani, akinek semmi baja nincs a csípőjével, jobb ha már most előjegyeztesse magát műtétre, mert mire sorra kerül, arra már biztosan lesz..

– *A meggyengített súlyponti ellátás, a rosszul kialakított betegutak mekkora többletterhet jelentenek a Markusovszky kórház számára, és adott esetben mennyire betegelleneznek? Arra gondolok, hogy egy más megyéből érkező beteget is kénytelenek ellátni, hiába az elégtelen finan-*

szírozás, a területi elv alapján ugyanis négy szakmában – amiben Vas megye tudja a legjobb szolgáltatást nyújtani – az egész régióból érkeznek betegek.

– Természetesen egyetlen beteg-től sem tagadhatjuk meg az ellátást. Csupán nem rendelkezünk kellő kapacitással és az intézményünk teljesítmény-volumenkorlátja elvileg nem tenné lehetővé a többlet beteg ellátást. Ma még ugyan ellátjuk a négy szakmában – idegsebészet, haematológia, gyermekonkohaematológia, arc-, állcsont és szájszészészet – a Vas megyén kívüli betegeket, de a végtelemségig ezt már nem lehet bírni anyagilag. Az év első felében, éppen az előbbiekből adódóan 1720 volt a plusz betegek száma, s az ellátásukért az Országos Egészségbiztosítási Pénztár egy fillért sem fizetett. Ez konkrétan annyit jelent, hogy 266 millió forintot nem tudunk lehívni a pénztártól, pedig ezeknek a betegeknek a gyógyítása nem kevés szellemi és fizikai energiát követelt és jelentős anyagköltséggel járt.

– *A másik új varázsszó az egészségügyben a „pólusközpont” kifejezés, ami újabb szinten borzolja a kedélyeket. Vas megyében főként azért, mert úgy fest, hogy ez ügyben csatát veszítettünk.*

– Az már eldőlt, hogy Nyugat-dunántúli egészségügyi pólusközpontja nem Szombathely lett. Viszont a pólusprogram egy olyan irányba tolja a régió betegellátását, hogy a pólusközponti szerepet kapott Győr minden szakmában a régió progresszív betegellátásának csúcsával együttjáró szerepet tölthet be. Elég csak ránézni a térképre és világosan látszik, hogy ezt a szerepet Győr önmagában képtelen betölteni. Ezt a központi szere-

pet, a progresszív ellátás csúcsát a három megyei kórház együttesen tölti be Győrött, Szombathelyen és Zalaegerszegen. Senki nem vitatja Zalaegerszeg vezető szerepét a szívsebészetben és a kardiológiában, hasonló módon a progresszív betegellátás csúcsát jelenti Szombathely a mellkasebészetben, de a jelenlegi jogszabály által megyei szintre kárhozott haematológiában, gyermekonkohaematológiában, arc-, állcsont- és szájszészészetben, vagy Győrrel megosztva az idegsebészetben is. Sőt, az onkológiai sugárterápiát illetően a tárgyi és személyi feltételek feljogosítanak minket arra, hogy bírva a hazai szakmai elit támogatását, a szaktárcával ellentétben a szombathelyi sugárterápiával szintén a progresszív ellátás csúcsaként számoljunk. Azonban figyelmen kívül hagyva a két onkológia centrum közötti színvonalbeli különbséget, jelenleg Győrnek áll a zászló, mint ahogy a pólusprogramban elnyerhető 10 milliárd forint körüli beruházási összeget is a pólusközpont megyei kórháza, vagyis Győr fogja megkapni egyedülként a nyugat-dunántúli régióból.

– *Minden nehézség ellenére a Markusovszky kórházat irányító zrt a Kórházszövetség által megvizsgált 98 kórház közül a 13 adósságmentes intézmény között foglal helyet. Főorvos úr, adódik a kérdés, hogy csinálták?*

– Őszinte legyek? Nem tudom. Csak sejtem, hogy az eredményesség annak a hihetetlen többletmunkának a következménye, amit a kórházban dolgozók úgy végeztek el, hogy nem járt többletjövédellel. És a pluszmunkát is sokkal dinamikusabban, intenzívebben végezték a kollégák, ami többleteljesítményt eredményezett. Ezért köszönettel tartozunk azoknak a fizikai dolgozóknak, szakdolgozóknak, gazdasági dolgozóknak, egyéb egyetemi diplomásoknak és orvosoknak, akik a legnehezebb helyzetben is kitarítottak a kórház mellett, minden fórumon védtek és támogatták az intézményt, szívvel-lélekkel és erős hivatástudattal tették a dolgukat a megalázóan alacsony jövedelem ellenére is. Azt is tudni kell, hogy a Belgyógyászati és Onkohaematológiai Tömb tartja fenn valójában a kórházat. Az Onkoradiológiai Osztály féléves pozitívuma több száz millió forint, amely kell a nagyértékű gép-műszerpark hiteltörlesztéséhez, valamint az alulfinanszírozott szakmák eltartásához. Az itteni beruházások rendkívül hatékonyan, néhány év alatt megtérülnek. Az Intervenció és Kardiovaszkurális Radiológiai Osztály, valamint a Kardiológiai és Belgyógyászati Osztály együttesen, fél-éves viszonylatban szintén 50 millió forintos pozitívumot produkáltak. Nem szólva arról a szakmai előrelé-

pésről, amit például a kardiológiában a szívkáterezés beindítása jelentett, amit nyugodtan nevezhetünk korszakváltásnak.

– *Ebben a nehéz helyzetben, a betegek érdekeit is szem előtt tartva, várhatóak-e további nagy horderejű fejlesztések az elkövetkezendő időszakban?*

– Örömmel mondom, hogy igen. Megyei önkormányzati forrásokból vásárolhatunk 3 Teslás MRI, valamint mobil röntgenkészüléket és ultrahangos berendezést. A 3 Teslás MRI mindenképpen csúcstechnológiának számít és újabb korszakváltást jelenthet a betegségek diagnosztizálásában.

– *A magyar egészségügy egyik legnagyobb dilemmája, hogy belekalkulálva a paraszolvenciát, alacsony tartja a béreket, a többletmunkát pedig nem tudja tisztességesen megfizetni. Ennek következtében egyre többen vállalnak munkát külföldön.*

– Szombathelyen annyiban más a helyzet, hogy itt ez nem egy új jelenség. Hiszen már a nyolcvanas-kilencvenes években is jártak át Ausztriába a kollégák dolgozni. Persze nekünk is vannak veszteségeink, amik fájóak, de nekem legalább ennyire fáj, ha nem jobban, annak a 17 remek, nagy tudású és tapasztalt kollégának az elvesztése, akik nyugdíjba mentek. Nézze, ez egy kegyetlenül szép szakma, igazi hivatás. Vannak, akik megpróbálják külföldön, aztán valami miatt mégis visszatérnek. Krónikus orvoshiányról egyébként nem beszélhetek, sokkal nagyobb a gond az ápolószemélyzet területén, ám ennek az okai sokkal mélyebben, egyebek között az oktatásban keresendők.

– *Őn szerint mi lehet a garancia annak, hogy a Markusovszky kórház, minden nehézség és tőle független hátrány ellenére a továbbiakban is közmegelegedésre szolgálhassa a legfontosabbakat, a betegeket?*

– A fennmaradás záloga véleményem szerint egyrészt a naponta áldozatot hozó kórházi dolgozóknak keresendő, másrészt elengedhetetlen a Vas Megyei Önkormányzat anyagi és erkölcsi támogatása. Utóbbi rendkívül fontos lesz a közeljövőben az uniós források elnyerése érdekében is. Meggyőződésem, hogy a kórházról nem pártvitákat kell folytatni a megyei közgyűlésen belül, amely szerencsére nem is jellemző, továbbá a megyei közgyűlés és Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése között, hanem egységesen kell fölörakozni a Markusovszky kórház mögött minden Vas megyei és szombathelyi politikusnak, minden Vas megyei és szombathelyi polgárnak.

Fodor Sándor

Elismerő oklevelek

A Vas Megyei Közgyűlés 2008. november 28-i ülésén elismerő okleveleket adományozott az alábbi szervezeteknek:

- a horgászsport népszerűsítése, a szabadidő kulturált, egészséges eltöltése érdekében kifejtett kiemelkedő munkájáért a Kőszegi Sporthorgász Egyesület részére 35 éves jubileuma alkalmából;
- az SOS Kőszegi Gyermekfalu fennállásának 15. évfordulója alkalmából a falu kollektívájának kiemelkedő munkájáért. Jelenleg 97 gyermeknek és 13 hivatásos nevelőszülőnek adnak otthont. A 15 év alatt 152 gyermekről gondoskodtak hosszabb-rövidebb ideig;
- a helyi művelődési életben fontos szerepet betöltő Kőszegi Polgári Kaszinónak, alapításának 175. évfordulója alkalmából;
- a megye művelődési és tudományos életében jelentős Vasi Szemle Szerkesztőségének, alapításának és folyóirat megjelenésének 75. évfordulója alkalmából;
- a megye kulturális közéletében betöltött szerepe, a kulturális örökség feltárása, értékeinek védelme, gyűjtése és tudományos publikálása érdekében végzett munka elismeréseként, alapításának 100. évfordulója alkalmából a Savaria Múzeumnak;
- közösségépítő tevékenységéért, a nemzeti kultúra hagyományainak őrzésében betöltött szerepéért, fennállásának 40. évfordulója alkalmából a körmenői Béri Balogh Ádám Táncegyüttes részére;
- valamint kimagasló tevékenysége elismeréséül a Kemenesmagasi Citerazenekar és Népdalkör részére, megalakulásának 30. évfordulója alkalmából.

„Örökség”

HORVÁTH JÁNOS GEDI ÉS AZ UNGARESCA TÁNCEGYÜTTES ESTJE

November utolsó szombatjának estjén emberek sokasága igyekezett a Sportház felé, ahol hét órakor kezdődött az Ungaresca Táncegyüttes hagyományos évszázados mősora. Az évszázados hagyományossága ellenére különleges estet sejtetett az Örökség címmel meghirdetett néptáncprogram. Ezzel a műsorral köszönt el aktív

A nézőteret zsúfolásig megtöltötte a közönség előtt a színpadon köszönt el a néptáncos legendaként tevékenykedő Geditől dr. Ipkovich György polgármester és Majthényi László, a megyei közgyűlés alelnöke, akik a köszönet és jókívánságok mellett szép ajándékaikat is átnyújtották vastaps közepette az ünnepeltnek.

„ungarescás” tevékenységétől Horváth János Gedi, aki a táncegyüttes igazgatója, s aki az új évtől nyugdíjba vonul.

A műsor előzetese is úgy szól, hogy a két részből álló program első fele Gedi nyilvános elköszönését jelentő koreográfiáit vonultatja fel, majd a második programrészben napjaink táncegyüttese ad számot felkészültségéről.

Az est első részében egymás után felelevenedtek Horváth János azon táncai, koreográfiái, melyek mindig is jellemezték az ő világlátását, a magyarságról, a népről, nemzetéről vallott hitét, felfogását. A koreográfiák próbára tették a táncosokat, miként a dramaturgiában fontos szerepet játszó hang- és fénytechnikát működtető szakembereket. A bemutatott táncok mindegyike a nemzeti

sorskérdések asszociatív, vagy direkt konfliktusaira reagált, az egyéni és a közösségi lét, a megmaradás, az együvé tartozás líraiságát, vagy éppen keserves kínjait jelenítette meg. Ennek voltak példái „A bujdosó álma” vagy a „Katonanóták...” és a három tételben eltáncolt „Szerelémajtók” című koreográfiák. A Gedi korszakot lezáró „Boldog békeidők!” színpadi előadása igazi dráma, valódi történelmi lecke táncosokkal, zenével, hangi és fényeffektusokkal, melynek hatása alól nem tudta magát kivonni egyetlen néző sem. A színpad és a nézőtér, a táncosok és

don előadott táncokban, hiszen Csollány Horváth Krisztina és Horváth Győző koreográfiáit láthattuk a Boglya Népzenei Együttes élő zenei kíséretével, akik önálló számként Felsővidéki muzsikájukkal vastapsot kaptak. A programrészt kezdő Gömöri táncokban markáns, kiművelt férfi mozgást láthattunk, majd a teljes leánykart felvonultató Somogyi karikázó vívta ki az elismerést. A Rómán és magyar legényes, Horváth Győző – „kis Gedi” – koreográfiája, visszaidézte a korosabb néptánc kedvelőkben a régi nagy Ungaresca klasszikussá vált férfitancaikat. Az est műsorában üde színfoltot jelentett a lánykar és az utánpótlás csoport kisleányai által előadott Foltin Jolán Babázás című játékos, mondókás életképe. A műsor szerkesztői jól választottak, mikor a Rábaközi táncokkal, a Horváth testvérek: Krisztina és Győző közös, mozgalmas, pergő forgatógú koreográfiájával koronázták meg az előadást.

Az Ungaresca Táncegyüttes Örökség című mősora ismét bizonyosságot szolgáltatott arról, hogy a magyar népi kultúra, a népzene és a néptánc igazán kimeríthetetlen tiszta forrás. Olyan nemzeti értékünk, amely megőrzi, hozzáértő, avatott emberekkel pedig megújítani is képes a benne rejlő erkölcsiséget, közösségi hitet. A jó negyven éve elkezdődött táncmozgalom, a „Röpülj páva” népdalmozgalom, majd a néptáncegyüttesek – nagyok és kicsik egyaránt – számának gyarapodása a közösségek megerősödését, egy történelmi kulturális örökség megismerését, elsajátítását segítette.

Gedi hitvallása méltó keretet ad az est műsoráról szóló írásnak: „Generációk hosszú sora által éltetett, virágoztatott és ránk hagyott örökség akkor lehet a miénk, ha képesek vagyunk elfogadni, befogadni.”

Kutszegi István

KÖNYVAJÁNLÓ

Források a Muravidék történetéhez – Viri za zgodovino Prekmurja

Ez az impozáns, kétkötetes, csaknem nyolcszáz oldal terjedelmű munka csak így, két nyelven érvényes. Prekmurje – Muravidék: a mai Szlovéniának az a peremvidéke, amely századokon át Vas és Zala megyéhez tartozott. A Vas és a Zala Megyei Levéltár kiadványa most 227 – részben eddig ismeretlen – dokumentummal fogja át a történelmi évszázadokat: az első irat keltezése 871, az utolsóé 1921. április 15. Van itt oklevél és krónikarészlet, bírósági irat és gazdasági feljegyzés, katonai jelentés és

adóösszeírás, meg még sok minden a közélet minden területéről. Aki végiglapozza a szövegeket és elmereng a szép illusztrációkon, az nemcsak két együttélő nép kistáji történelmében fogja otthon érezni magát, hanem a magyar birodalom ezredéves történetében is.

A Vas Megyei Levéltár és a Zala Megyei Levéltár kiadványa

Bakay Kornél–Papp György: Lovasíjászat és őstörténet

Ha bajos is volna a könyv műfajának a meghatározása, olvasása annál inkább ajánlható. Izgalmas nyomozás egy olyan témakörben, amely napjainkban mind népszerűbb. És a lovasíjászat több mint „szabadidős tevékenység”. Egyszerre nemes sport és hagyományörzés. Aki megismeri és gyakorolja, az egy olyan tudásnak lesz részese, amely nemzeti történelmünk legmélyebb rétegeiből sugárzik felénk. Ez a gazdagon illusztrált igényes mű – mint maga a tárgya – „örökségvédelmi szolgálat”. **A könyv megrendelhető: www.magyaranyagat.hu**

Vasi Reneszánsz

MÚZEUMI ÜNNEP SÁRVÁRON

2009. február 28-ig látogatható a sárvári Nádasdy Ferenc Múzeumban a Vasi Reneszánsz című időszaki kiállítás. A tárlat a megyei közgyűjtemények összefogásával valósult meg, és teljes képet kíván adni megyénk reneszánsz kori emlékeiből. Nemcsak a számos értékes és pompázatos tárgy mesél a Mátyás király uralkodásával kezdődő és másfél évszázadig tartó korszakról, hanem maga a sárvári Nádasdy-vár is.

Valódi múzeumi ünnep volt a november 20-i megnyitó. A nagy szám-

ban megjelent vendégeket Kovács Ferenc, a Vas Megyei Közgyűlés elnöke köszöntötte. Megnyitójában kiemelte, hogy a „Reneszánsz év” megyei zárásaként létrejött kiállításhoz számos intézmény első szóra kölcsönadta a gyűjteményeiben található, féltve őrzött műtárgyakat, reneszánsz kori remekeket. Hangsúlyozta, hogy a nagyközönség számára igazi élményt jelent a kiállítás megtekintése, hiszen sokszor nem is gondolunk arra, hogy mennyi komoly érték van megyénkben.

A kiállítást Dabóczy Dénes, a Nádasdy Ferenc Múzeum művészettörténésze, a kiállítás rendezője mutatta be. Részletesen szólt a kiállított műtárgyak történeti és művészettörténeti jelentőségéről. Rámutatott arra,

hogy a kiállított anyag is jelzi azt a kulturális gazdagságot, ami a reneszánsz korszakot jellemezte, nemcsak a művészetek, hanem a mindennapi élet területén is. A sárvári reneszánsz kori vár annak a Nádasdy Tamásnak köszönheti kiépülését, akinek pártolói tevékenysége nélkül nem jelenhetett volna meg 1541-ben Sárváron az első Magyarországon nyomtatott magyar nyelven írt könyv, Sylvester János Újtestamentum fordítása.

A megnyitó vendégeit ezután igazi gasztronómiai élmény várta. A sárvári Tinódi Vendéglő lazactálakkal, csülöksültekkel, libamájpástétommal, sült libacombbal, salátákkal és egyéb csalogató ingyencégekkel várta mindazokat, akik kíváncsiak voltak a reneszánsz konyhájának izvilágára.

A fantasztikus vendéglátás előkészítette a hangulatot az est zárásaként megrendezett Élő reneszánsz című, a megye több pontjáról érkezett előadókkal bemutatott táncos, zenés, irodalmi előadás bemutatására. A fellépők Parais István rendezésében jelenítették meg a reneszánsz korszak világát.

Aki kíváncsi a vasi reneszánsz világára, látogasson el a sárvári Nádasdy Ferenc Múzeum kiállítására, ahol történelmi környezetben élheti át újra a még ma is több elemében tovább élő reneszánszot.

Takács Zoltán Bálint
a Nádasdy Ferenc
Múzeum igazgatója

Múltunk ismerete nélkül nem épülhet jövő

Talán az újságolvasók előtt sem egyértelmű és világos, hogy a honismereti mozgalomnak milyen múltja és sajátos küldetése van.

A magyarság és a társadalom önismeretét szolgálja, ápolja a szülőföld és a lakóhely iránti elkötelezettséget. Összefogja, közösséggé formálja a hagyományosan magyarságismeretnek nevezett tudományágak hivatásos és amatőr kutatóit. Olyan emberek közössége tehát, akik nem csupán tudományos szempontból foglalkoznak e témakörökkel, hanem egyúttal nemzeti sorskérdéseinkre is a hagyományokban keresik a választ.

Jeles elődeinkkel együtt valljuk: csak azt a tájat, falut és várost, országot érezzük magunknak, csak azt szerethetjük igazán, amelyet ismerünk. Csak annak a hazának sorsáért vállalhatunk felelősséget és munkálkodhatunk jobbításáért, amelynek minden dicsőségét és minden nyomorúságát ismerjük. Ezt a küldetést szolgálja a honismereti mozgalom is.

1960–70-es években megerősödő honismereti, helytörténeti munkálkodásnak jelentős előzményei és szellemi produktumai vannak megyénkben is. Az elhivatott kutató-író emberek minden időben fontos feladatuknak tartották a szűkebb hazai történetének feldolgozását, ezzel ösztönzést adtak másoknak is a szülőföldszeretet bátor vállalásához és az aktív cselekvéshez. Bizonyára sokan emlékeznek még Kemenesalja értékeit feltáró Dala József, Laky Rezsőre, Nádasdy Lajosra, Káldos Gyulára, a csákánydoroszlói sokoldalú kutató

Csaba József, a falusi színjátszással örök szerelemben esett rábagyarmati Ács Lászlóra, a sárvári helytörténeti kutatások irányítójára, dr. Naszádos Istvánra, a csemeszkopácsi múzeumalapító Pungor Zoltánra, a sokirányúan tevékenykedő dr. Kuntár Lajosra és másokra is.

Erre az eredményes mozgalomra épült az 1991. január 26-án megalakult Vas Megyei Honismereti Egyesület, amely az elmúlt másfél évtizedben a tudatos szervezetépítés és a megyére kiterjedő szakmai munka eredményeként létszámban megerősödött, cselekvési készségben stabilizálódott. Az egyesület 91 fős tagsága szinte a megye minden szegletéből tevődik össze, tagjai értelmiségiek, nyugdíjasok, önkormányzati vezetők, levéltárosok, könyvtárosok, kulturális szakemberek, papok és kétkézi munkások.

Feladatunk a megyei, a városi, a helyi patrióta érzelmű kezdeményezések elindítása, támogatása, a közösségi összefogás új lehetőségeinek kiformalása, a hon- és szülőföldszeretet helyi cselekvő megnyilvánulásának felkarolása, az értékteremtő munka nyilvánosságának megteremtése, ösztönző együttműködés megvalósítása. Akcióink közül országosan is egyedülálló az eltűnt vasi települések nevének, történelmének feltárása, s hajdani falvak emléktáblákkal való megjelölése. Az elmúlt időszakban 10 falu határában állítottunk falutörténeti táblát vagy kopjafát elődeink emlékére. Aktívan részt veszünk a történelmi emlékezetet szolgáló megyei, helyi események

előkészítésében és megvalósításában. Büszkén említhetjük, hogy néhány évvel ezelőtt a Vas Megyeért Egyesülettel közösen a „Legbátrabb falu” elismerést adományoztunk Kercaszomor faluközösségének, amely hősiességet tanúbizonyságot hazaszeretetéről a vészterhes trianoni időkben. Elsősorban a bátor településnek elégtétel, hogy az országgyűlés a közelmúltban ezzel az elismeréssel köszönte meg a falu helytállását. A határmenti „Hűség falvai”-ban néhány éve a települések erőt próbáló kitartására emlékeztünk közösen, Magyarországhoz való visszatérésük 80. évfordulóján. Minden településen új emléktáblát helyeztünk el, segítségünkkel Narda község is pótolta adósságát elődeik helytállása előtt.

Tevékenységünkben fontos a nemzet, a megye jeles személyiségeinek emléképolása, örökségvédelmi kezdeményezések felhívása, például Hollán Ernő házának felújítása, dr. Horváth Boldizsár budapesti sírjának rendbetétele, dr. Kaposi János sírjének felújításában való közreműködés. A megyében elsőként kezdeményeztük a magyar Nobel-díjasok emléktáblájának felállítását, amelyet a kőszegi gimnáziumban helyeztünk el. Részt veszünk a nemzet, a megye és a város jeles személyiségeinek tiszteletére rendezett megemlékezéseken. A 2007-es Batthyány emlékévé több vasi településen kínálta a méltó múltidézt, amelyből egyesületünk tagsága mindenütt aktívan vette ki részét (Körmend, Ikervár). A Rákóczi szabadságharc bátor hadvezérére, Béri Balogh Ádámmal emlékezünk, vasi szülőföldjén, hősi csatáinak színein, és a kuruc hagyományokat ápoló Győrújfalu is több ízben idéztük nagyságát. E munkában kiemelkedő társadalmi szolgálatot végzett Szakály Ferenc egyesületi tagunk, aki

nek kezdeményezői új értékekkel gyarapították a Vasi-Hegyhátot. Például kezdeményezése nyomán Bértaváron állandó Óslénytani bemutatóterem várja a régészeti ritkaságok iránt érdeklődőket, elkészítette Bértavár és Győrújfalu monográfiáját, kopjafákat és emléktáblákat is állított szülőföldjén.

Egyesületünk tagjai elindították, ötletadó, és szervezői voltak a Millecentenárius és a Magyar Millennium jeles eseményeinek, új helytörténeti értékek létrehozásának.

A közfigyelem erősítése érdekében másfél évtizede minden évben megrendezzük legmagasabb szakmai rendezvényünket, a Megyei Pátria Napot, elsősorban vidéki településeken. Évente 2-3 alkalommal szakmai műhelynapot szervezünk, amelyen bemutatjuk a kutatói életutakat és az új helytörténeti munkákat. Aktív szerepet vállalunk az országos vérkeringésben, a megyék között a legnagyobb létszámban képviseljük Vas megyét, Szombat helyét az Országos Honismereti Akadémiákon (16-20 fő). Többször voltunk már házizigazdái kiemelkedő eseményeknek, így például az Országos Honismereti Akadémiának kétszer, a Határon túli és dunántúli honismereti kutatók találkozójának, Honismereti Kiadványszerkesztők országos eseményének. Szerényebb kiadványozási munkával az értékörző, értékmentő tevékenységet segítjük (több kiadvány megjelentetését anyagilag is támogatjuk), a Vas Megyei Honismereti és Helytörténeti Közlemények szerkesztéséhez szakmai támogatást nyújtunk. Szervezői voltunk és vagyunk az országosan meghirdetett diák honismereti versenyek megyei vetélkedőinek. Az utóbbi években kiemelt figyelmet fordítottunk egyesületi tagjaink szakmai elismertetésére (Bél Mátyás-díj,

Honismereti Munkáért kitüntetés, Pável Ágoston Emlékplakett, önkormányzati kitüntetések és egyesületünk „Szülőföldért” díszoklevél elismerése).

Munkánkban jelentős mértékben támaszkodunk a megyei, a városi közgyűjteményi és közművelődési intézményhálózatra, akciópartnereink közül kiemelhetjük a Vas Megyeért Egyesületet, a Dr. Kiss Gyula Kulturális Egyesületet, a Rumi Rajki Műpártoló Kört és a TIT Vas Megyei Szervezetét.

Eddig végzett munkánk elismerését jelentette, hogy 2007. márciusában az Országos Honismereti Szövetséggel együttműködve Szombathelyen hirdettük meg mozgalmunk új ünnepét, az Országos Honismereti Napot.

Az európai egységesítési folyamatban – szellemi önvédelmünk érdekében – kiemelten szorgalmazzuk a megye helytörténeti és kulturális értékeinek megőrzését, a sajátosságok és hagyományok megtartását. A jövőben folytatni kívánjuk az életképes értékmentő és -gyarapító akcióinkat, és szorgalmazzuk, hogy a regionális és térségfejlesztési tervekben mindenütt nagyobb figyelmet kapjanak a helytörténeti örökségek. Szeretnénk elérni a Nyugat-Pannon régió helytörténeti kutatásainak összehangolását, a sajátos arculat megteremtését, számba vesszük mozgalmunk elmúlt fél évszázados értékeit, megjelentetjük a Vasi Honismereti Kislexikont, ösztönözzük új helytörténeti monográfiák létrejöttét, s talán 2010-ben újra házizigazdái lehetünk az Országos Honismereti Akadémiának is.

Zsámboki Árpád
az egyesület elnöke

„I. Vasi Megyekép”

FOTÓPÁLYÁZAT

A Vas Megyei Közgyűlés Turisztikai és Sport Bizottsága februárban „I. Vasi Megyekép” címmel megyei fotópályázatot hirdetett. A pályázat elsődleges célja az volt, hogy fotókon keresztül elénk táruljon Vas megye nevezetes és kevésbé ismert természeti, vagy épített öröksége, a vasi táj, a városok és a vidéke, hogy képet kapjunk az itt élő emberek mindennapjairól. A kiírásra 14 alkotó közel 150 fotója érkezett be. 2008. november 11-én a szakmai zsűri véleményezte a beküldött munkákat, amelyek közül 36 fotót kiállítás keretében is megtekinthet a közönség.

A beadott pályázók közül a szakmai zsűri közül különdíjra javasolja a legjobb kollekcióért **Czika László** fotóriportert valamint **Bandi Zoltánt** a Pankaszi harangláb című művéért.

I. díj: *Tasnádi Róbert: Nagypapa biciklijé*

II. díj: *Takács Péter: Szombathely, éjszakai látkép*

III. díj: *Bokor Vera Zsófia: Répcesík*

Látogatás Hunyad megyében

2008. október 18–23. között a Vas Megyei Közgyűlés elnökének, Kovács Ferencnek vezetésével tanácsnokokból álló delegáció látogatott testvérmegyénkbe, az erdélyi Hunyad megyébe.

Mivel a küldöttség tagjai a Vas Megyei Közgyűlés elnökén és alelnökén kívül többnyire a szakbizottságok elnökei voltak, a program ennek megfelelően a szakágazati megoszlás szerint alakult.

Az együttműködés általános lehetőségeinek feltérképezésén túl a testvérmegye gazdasága, turizmusa, külügyi kapcsolatai, gyermekvédelmi és szociális helyzete is feltárult a vendégek előtt.

Ottlétünk a Corvina Magna elnevezésű kulturális projekt, illetve a „Ze-

nei ősz Hunyad megyében” című fesztivál eredményeként színvonalas kulturális keretet kapott. Renszánsz hangulatú rendezvényeik szinte visszhangjai voltak a Vasi reneszánsz most zajló ünnepségsorozatának. Díszletül Déva és Vajdahunyad ősi vára szolgált, amely folyamatosan tudatosította bennünk, hogy nem idegen földön járunk. Ezt erősítették a Hunyad megyei magyarok képviselőivel zajlott tárgyalások, Winkler Gyula európai parlamenti képviselővel való találkozásunk és a vajdahunyadi Magyarok Házában, az ottani RMDSZ-szel közösen megünnepelt október 23-a. Gyertyafényben, gyerekhangok által tolmácsoltt forradalmi üzenetek hatására fogalmazhattuk meg, hogy mi, magyarok mi végre vagyunk a világon

A mai Hunyad megye gyors fejlődésének is tanúi lehettünk, hiszen óriási lendülettel zajlanak az útfejlesztések, a turisztikai jellegű települések könnyű elérhetőségének szem előtt tartásával. Egy vízierőmű belsejében előadást hallhattunk arról, hogyan lehet saját forrásból fedezni egy megye, egy ország energiaszükségletét.

A turizmusra a változatosság jellemző. A történelmi emlékhelyeken kívül fejlődésnek indult gyógyfürdők, a téli sportok színvonalas helyszínei, a nemzeti parkok és tájvédelmi körzetek mind arról tanúskodnak, hogy Hunyad az elkövetkező időszakban a vaskohászat fellegvárából és a bányászat megyéjéből az európai turizmus egyik meghatározó célpontja lesz. Tudatos tervezés, külföldi szakemberek bevonása és intenzív képzés folyik ennek érdekében. Ottlétünkkor, a tiszteletünkre készült el a Hunyad megyét bemutató reprezentatív, többnyelvű turisztikai kiadvány.

Két olasz testvértartomány képviselői is jelen voltak a színvonalas találkozók és rendezvényeken. Sokszorosán kiderült: a Hunyad megyei vezetés számít Vas megye barátságára, a cserekapcsolatok életben maradására, közös jövőnk továbbgondolására.

December közepén 30 fős vasi gyereksereg siethet a Hunyad megyei Straja havas lejtőin, könyvtári küldöttség utazik Dévára. Ami elkezdődött, barátságra és közös munkára váltva folytatódik. A dévai ferences kolostorban, Bőjte Csaba atyánál és a dévai magyar iskolában tett látogatásunk újra megerősített abban, hogy még bőven van tennivalónk közös ügyeinkben.

Kapiller Sarolta

Magyar képviselő a szlovén parlamentben

Dr. Göncz László, a szlovéniai magyar nemzetiség országgyűlési képviselője lett a 2008. évi őszi parlamenti választásokon a szomszédos Szlovén Köztársaságban.

Neve, személyisége nem ismeretlen a vasi kulturális és politikai közéletben, hiszen eddigi életpályája, munkája során ezer szállal kötődött a Vas megyei és a Mura-vidéki magyarság közötti több évtizedes kulturális, tudományos együttműködéshez. Az 1960-ban, Muraszombaton született politikus a szombathelyi főiskolán szerzett oklevelet történelem-művelődésszervező szakon, majd a pécsi Tudományegyetem Bölcsészkarán történelem-tudományban szerzett PhD fokozatot. Történészként elsősorban a Mura-vidéki magyarság történelme, az ott élő nemzeti kisebbségi közösség másfél évszázadának kutatása, tanulmányozása jelenti tudományos munkájának magvát. Az 1980-as évektől már aktív és kezdeményező résztvevője a szlovéniai magyarság érdekvédelmi, kulturális szervezetei, nemzetiségi intézményei létrehozásának. Vezetésével jött létre 1994-ben Lendván a Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet, melynek kezdetől igazgatójaként szervezte a magyar tudományos élet megalapozását, a mura-vidéki magyar könyvkiadást. A Művelődési Intézet az egész Kárpát-medencében minta és példa lett a határon túli magyarság térségi kulturális intézményei megszervezésére. A kultúraszervező és tudományos munkássága mellett irodalmi tevékenysége is jelentős. A határmenti régiók irodalmi kapcsolatainak fejlesztése, a közös történelmi múlt hiteles feltárásának bemutatása elismerésül Vas megye Közgyűlése 1998-ban Pável Ágoston-díjjal részesítette. Sokoldalú, a magyarság érdekében végzett munkáját Berzsényi-díjjal, az MTA Pécsi Akadémiai Bizottsága plakettjével, to-

vábbá a Vasi Szemle Nívódíjjal ismerték el az anyaország különböző intézményei. Tanulmánykötetek, művelődéstörténeti és turisztikai könyvek, verseskötetek, irodalmi alkotások jelzik Göncz László sokoldalú munkásságát.

A választásokat megelőzően Szlovéniában a magyar nemzetiségű választójoggal rendelkező állampolgárok jegyzékében 7063 személy szerepelt, közülük a választás napján 3749 személy járult az urnákhoz, ami 53,08%-os részvételt jelentett. Őt jelölt versengett a magyar nemzetiségi képviselői mandátumért, akik közül Göncz László lett a győztes a leadott érvényes szavazatok 27,32%-át nyerte el. Őt követte a szavazatok 22,92%-ával Pozsonc Mária, az eddigi volt parlamenti képviselő. A eredmények és a magyar választók szavazatai azt jelzik, hogy váltás történik a nemzetiségi politikában a Muravidéken.

Dr. Göncz László már a választási kampányában meghirdette az általa képviselt nemzetiségi politika fő elveit, amikor a „Megmaradás, Együttélés, Fejlődés” hármas jelszót tűzte programja hívószavainak. A választások után az új képviselő a Lendván megjelenő Népjátságban kifejezte elhatározott szándékát, amely szerint programja legfontosabb eleme a magyarság megmaradásának és a Muravidék régió gazdasági fejlődésének elősegítése. Három törvényjavaslatot kíván benyújtani a szlovén parlamentnek: kiegészítő, integráló javaslatot a nemzetiségi kerettörvényre, a kisebbségi ombudsman intézményének felállítására, valamint a népszavazáskor a kettős identitás feltüntetésére vonatkozó javaslatot. Képviselői munkájában a muravidéki magyar nemzetiségi közösségekkel, a községek nemzetiségi tanácsaival, a magyar nemzetiségi intézményekkel és szervezetekkel közösen, folyamatos konzultációkkal, véleményeikre eredményesen tevékenykedni. A fiatal, energikus és széles látókörű képviselő hitvallása a magyarság parlamenti képviselésében saját szavaival így összegezhető: „Az egész muravidéki magyar közösség és a régió egészének hozzon eredményeket a mandátumom.” – őszinte szívvel és testvéri barátsággal kívánjuk dr. Göncz Lászlónak és a szlovéniai magyaroknak, hogy így legyen!

Kutszegi István

A Vas Megyei Cigány Területi Kisebbségi Önkormányzat 2008. évi tevékenysége

A területi önkormányzat 2008-ban is elsődleges céljává tűzte ki a roma kisebbség segítését, a hátrányos helyzetűek támogatását, több területen próbált segíteni a rászorulóknak. Év elején a körmenői óvoda programjának megvalósulásához nyújtott segítséget. A személyszállítás költségeit támogatta. A Pettyetlen Katicabogár programban óvodások vettek részt, közel 30 gyermek. A program célja volt: egymás elfogadásának segítése, az identitás megőrzése. A gyerekek játékos programok keretében ismerkedhettek meg a roma kultúrával, hagyományokkal. A programok között

szerepelt meseolvasás és kézműves foglalkozás is. Jótékonyági Futballtornát szervezett Körmenőben egy kisfiú, Horváth Martinka gyógykezelésének segítése érdekében, a rendezvényből befolyt közel 500 ezer forint összeg a Kijevi Romonadov Idegsebészeti Klinikán elvégezendő összejtbeültetés költségeihez járult hozzá.

A testület novemberben ösztöndíjpályázatot írt ki a Vas megyében élő, felsőoktatásban részt vevő hallgatók támogatása, akik a megyében élő cigány kisebbség önazonosságának megőrzését, hagyományaik ápolását, anyanyelvük fejlesztését szolgálják.

CIGÁNY KARÁCSONYI KÖSZÖNTÉS :

Te del o baro Sunton Del kazgodes pacha, baxt, zor sastimo, pe kado suntu baro krechuno, te zhutij ande luma charra le intregone romén kariggodi, sa po rup po somnakaj te ushtyaven, bukurija savore zhenen!!

A Vas Megyei Horvát Kisebbségi Önkormányzat 2008. évi munkája

Önkormányzatunk a hosszúra nyúló szervezési és adminisztrációs feladatok után 2008-ban már aktívan kivette részét a megyében élő horvátok életéből.

Mindennapi tevékenységünk során a megalakuláskor kitűzött célokat tartottuk szem előtt. Így kiemelten fontos területeket próbáltunk meg szem előtt tartani és segíteni.

Fő célkitűzéseink:

- az anyanyelv megőrzésének segítése,
- a nemzetiségi identitástudat erősítése,
- kulturális örökségünk megőrzése, ápolása,
- együttműködés kiépítése a Vas Megyei Önkormányzattal, és a megye települési kisebbségi önkormányzataival,
- a megyében működő nemzetiségi

intézmények segítése,

- települési és megyei szintű rendezvények, programok szervezése, illetve társrendezői tevékenység a szervezésben.

Célkitűzéseinket figyelembe véve az alábbi rendezvényeket támogattuk ebben az évben:

- Megyei Horvát Bál,
- Regionális Horvát Nyelvi Verseny,
- Peresznyei Horvát Múzeum,
- Települési rendezvények (Horvát Nap, adventi koncert),
- Horvát pedagógusok továbbképzése,
- Nakovich Szépkiejtési és Szavalóverseny,
- Ifjúsági tábor Horvátországban,
- Kisebbségek Napja 2008.

Kiemelt programunk az immár második alkalommal megrendezésre kerü-

ló Megyei Adventi Koncert, amelyen a megyében működő valamennyi horvát kórus fellép. Minden évben más helyszínt választunk a rendezvény lebonyolítására, idén a kőszegi Jézus Szíve-templom a házigazda.

Hosszas próbálkozás után reményeink szerint a Kisebbségi és Kültügyi Bizottsággal közösen végre sikerül kiépítenünk a testvérkapcsolatot a horvátországi Lika-Senj megyével. Hivatalos látogatásunkat 2009 januárjában tervezzük.

Szeretnénk, ha megoldást találnánk a horvát nyelvoktatás közép-szintű megszervezésére is, ebben a Vas Megyei Közgyűlés megfelelő partnernek biznyul.

Bízunk benne, hogy tevékenységünkkel sikerül előmozdítani a megyében élő horvátok fennmaradását, és segíteni a jövő nemzedékének abban, hogy az elkövetkező 500 évet is nemzetiségiként élhessék utódaink.

Paukovitsné Horváth Edit
elnök

nijnskim samoupravama,

- podupiranje manjinskih ustanova,
- organizacija ili suorganizacija različitih priredaba.

Ove godine smo pomagali sljedeće priredbe:

- Hrvatski Bal,
- Regionalno jezično natjecanje,
- Hrvatski muzej u Prisiki,
- Mjesne priredbe (Hrvatski dani, adventski koncerti),
- Usavršavanje pedagoga,
- Natjecanje Naković u lijepom govoru,
- Omladinski tabor u Hrvatskom Židanu,
- Dan Manjina 2008.

Najvažniji naš program je naš župa-

nijnski Adventski koncert koji će se ove godine organizirati u Kisegu. Nastupat će svi hrvatski zborovi naše županije.

Poslije duge i teške probe nadamo se da ćemo izraditi suradnju s ličko-senjskom županijom u Hrvatskoj. Nove partnere želimo posjetiti u siječnju 2009.

Naša želja je još da nademo rješene je za učenje hrvatskog jezika na srednjem stupnju. Skupština Željezne županije je nam potpuno maksimalan partner u ovom radu.

Nadamo se da pomoću našeg djelovanja možemo nešto raditi za to da bi naše Hrvatsvo još živilo i za 500 godina.

Vas Megyei Német Önkormányzat 2008. évi tevékenysége

A Vas Megyei Német Önkormányzat 2008-ban is az elmúlt évekhez hasonlóan szorosan együttműködve Vas megye német nemzetiségiek által lakott településeivel végezte tevékenységét. Nagy gondot fordított a hagyományok és nyelvhasználat megőrzésére. Társzervezőként és rendezőként számos kulturális programban vett részt. A német nemzetiség hagyományos rendezvényét – a Szülőföld-találkozót – ebben az évben Pornóapátiban rendezték. Szintén hagyományosan kiemelt rendezvény az önkormányzat társzervezésében a 22. alkalommal lebonyolított Német Nyelvi, Népművelési és Olvasótábor. Ebben az évben Csepregen

rendezték meg Vas és Zala megyei német nemzetiségi általános iskolából 50 tanuló részvételével. Az egyhetes tábor ideje alatt a gyermekek részt vettek Fertő tó körüli kiránduláson Ausztria területén, vendégségben jártak a Büki Német Nemzetiségi Önkormányzatnál és számos kulturális program keretében ismerkedhettek a német nemzetiségi kultúra hagyományaival. Az olvasótábor keretében imádságok és a szentgyónás szövegét ismerhették meg német nyelven a résztvevők. A Szülőföld-találkozó és az Olvasótábor mellett az Adventi Hangverseny és a Sváb Bál is fontos kulturális rendezvények voltak 2008-ban a német nemzetiség életében.

2008-ban figyelmet fordítottak az ifjúság támogatására is, a testület ösztöndíjpályázatot írt ki felsőoktatási intézményben nappali tagozaton tanuló német nemzetiségi hallgatók részére. Hat olyan pályázót támogattak, akik aktívan részt vesznek a települések kisebbségi kulturális életében is. Emellett az önkormányzat partner volt minden olyan civil kezdeményezés tekintetében, amely a német nemzetiség érdekét, önazonosságát szolgálta.

.....
AKTIVITÄTEN DER SELBSTVERWALTUNG DER DEUTSCHEN MINDERHEIT DES KOMITATES VAS IM JAHR 2008

Die Selbstverwaltung der Deutschen Minderheit des Komitates Vas hat im Jahr 2008, ähnlich wie in den Jahren zuvor, ihre Aktivitäten in Kooperation mit den deutschsprachigen Gemeinden des Komitates verrichtet. Große

Beachtung wurde der Wahrung der Traditionen und des Sprachgebrauchs gewidmet. Als Veranstalter und Mitveranstalter beteiligte sie sich an zahlreichen Kulturprogrammen. Die traditionelle Veranstaltung der deutschen Minderheiten – das Heimattreffen – wurde dieses Jahr in Pornóapát/Pernau veranstaltet. Ähnlich traditionsgemäß wurde das 22. Camp für die Deutsche Sprache, Landeskunde und Lesen unter Mitverwaltung der Selbstverwaltung realisiert. Dieses Jahr fand es in Csepreg, unter Teilnahme von 50 SchülerInnen aus den Minderheitenschulen der Komitate Vas und Zala, statt. Während des sieben-tägigen Camps nahmen die Kinder an Exkursionen auf dem Gebiet Österreichs, um den Neusiedlersee, waren Gäste der Minderheitenverwaltung der Stadt Bük teil und konnten im Rahmen zahlreicher kultureller Programme die Traditionen der

deutschen Minderheit kennen lernen. Beim Camp konnten die Teilnehmer die deutsche Sprache in Form von Gebeten und des Bußtextes kennenlernen. Neben dem Heimattreffen und dem Camp waren auch das Adventskonzert und der Schwäbische Ball wichtige Ereignisse des Jahres 2008 im Leben der Minderheit.

2008 wurde der Förderung der Jugend ebenfalls Aufmerksamkeit geschenkt, die Körperschaft schrieb einen Tender für StudentInnen aus der deutschen Minderheit an Tertiär-unterrichtsinstitutionen aus. Sechs Bewerber wurden gefördert, die sich aktiv am Kulturleben der Minderheitengemeinden beteiligt hatten. Daneben war die Selbstverwaltung Partner in jeder Zivilinitiative, welche der Identität und dem Interesse der deutschen Minderheit gedient hatten.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

a Vas Megye Művészetéért Közalapítványtól elnyerhető támogatásra

A Vas Megye Művészetéért Közalapítvány az alapító okiratában meghatározott céljaival összhangban pályázatot hirdet a megye művészeti alkotói, alkotó közösségei részére elnyerhető támogatásokra.

A felosztható pályázati keretösszeg: 700 ezer Ft

A pályázat céljai szerint pályázni lehet:

- egyéni és közösségi új művészeti (irodalmi, képzőművészeti, zenei, színházi, mozgásművészeti, filmművészeti, stb.) alkotások, művészeti programok magas szintű létrehozásának támogatására;
- már meglévő művészeti alkotások bemutatására, közzétételére;
- a megye művészeti értékeinek feltárását, megőrzését, elemzését, megismertetését szolgáló tudományos igényű szakmai programok, kiadványok támogatására.

Pályázatot nyújthat be:

- művészeti tevékenységet hivatásszerűen végző, Vas megyében élő természetes személy;
- a megyében tevékenykedő művészeti alkotó műhely, közösség, nonprofit művészeti szervezet, melynek cél szerinti működési feltétele a művészeti munka.

Nem nyújthat be pályázatot:

- megyei önkormányzati fenntartású költségvetési szerv,
- nem kulturális célú profitérdekeltségű gazdasági szervezet, társaság, vállalkozás.

A pályázati adatlapot kettő (2) példányban kitöltve, postai úton kell benyújtani a Vas Megye Művészetéért Közalapítványhoz: 9700 Szombathely, Bercsenyi tér 1. címre. A pályázati adatlap, az összeférhetlenségre, érintettségre vonatkozó nyilatkozat és a közzétételi kérelem letölthető a www.vasmege.hu honlapról a megyei pályázatok menüpont alatt. A Közalapítvány Kuratóriuma csak a pontosan kitöltött és hiánytalan adatokat tartalmazó pályázatokat bírálja el, hiánypótlásra nincs lehetőség!

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázati adatlapon szereplő adatok megadásán túl:

- a 2007. évi CLXXXI. Tv. 6.§. (1) bekezdésében és 8.§.(1) bekezdésében rögzített összeférhetlenségi esetekről, illetve érintettségéről szóló nyilatkozatot, valamint az érintettség honlapon történő közzétételére vonatkozó kérelmet;
- nyilatkozattételi kötelezettséget arról, hogy a pályázó a támogatandó programjára tárgyévben a megyei önkormányzattól nem kért és nem kapott támogatást;
- Jogi személyiségű pályázóknál a pályázati dokumentációhoz csatolni kell a szervezet bírósági bejegyzési okmányának fénymásolatát!

A pályázatok benyújtásának határideje: 2009. január 31.

A pályázatok elbírálásának határideje: 2009. február 15.

A pályázattal kapcsolatos egyéb tudnivalók:

- A beérkezett pályázatokat a Kuratórium évente legalább két alkalommal értékeli, elbírálja, és dönt a támogatások odaítéléséről;
- A támogatott pályázóval a Kuratórium a támogatási összeg cél szerinti felhasználására, elszámolására minden esetben „Támogatási megállapodást” köt és csak ez után folyósítja a pályázaton elnyert összeget;
- a pályázatok benyújtása során figyelembe kell venni a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény rendelkezéseit!
- a pályázatokkal kapcsolatos felvilágosítás a 06-94/515-757 telefonszámon, illetve a muv.sport.titk@vasmege.hu e-mail elérhetőségen kérhető Rába Patrícia-tól, a Kuratórium titkárától!
- A pályázaton elnyert összegről írásos szakmai és pénzügyi elszámolást kell a pályázónak készítenie, az elszámolás határideje: 2009. november 30.

Szombathely, 2008. november 17.

Vas Megye Művészetéért Közalapítvány Kuratóriuma

„A művészetek kis barátai”

KÖVETENDŐ PÉLDA RUMBAN

A Rumi Többcélú Gyógypedagógiai Intézmény 2001-ben újszerű kezdeményezésként újtára indított egy olyan kulturális rendezvénysorozatot, amelynek keretében értelmileg, illetve tanulásban akadályozott tanulók ép értelmű társaikkal közös progra-

mokon vesznek részt, ki-ki bemutatva a művészetek terén szerzett ismereteit, tapasztalatait, tudását.

A cél az volt, hogy a különböző korú, más-más típusú oktatási intézményből érkező tanulók megismerjék egymást, felfedezzék a másik által közve-

tített produkció művészeti értékét, elfogadják egymást, s felnőtt korukban a társadalom hasznos tagjaivá váljanak, ill. hogy a szegregáció – amely részben az ilyen jellegű intézmények fizikai elhelyezkedéséből, oktatási, képzési profiljából adódik – csökkenjen, elősegítve ezáltal a tanulók társadalmi integrációját.

A kezdeti évek sikereit élesztették újja a programmal Rumban, ugyanis az elmúlt két esztendőben nem került sor ilyen jellegű esemény megrendezésére.

Az ünnepségsorozattá kiteljesedett eseményt Visi István festőművész, restaurátor kiállításával nyitotta meg az intézmény, majd november 13-án a gyermekek számára megrendezett kulturális bemutatóval folytatódott és decemberben Tamás Anikó „A lélek hangjai” című könyvének bemutatásával zárul.

Az iskolások számára meghirdetett rendezvényre meghívást kaptak a megye általános és középiskolái közül kiválasztott intézmények tanulói, valamint az ország speciális szakisko-

lái közül számos intézmény diákjai. A mintegy 190 résztvevő között határon túli iskolák is képviseltették magukat, így Lendváról is érkeztek diákok a bemutatóra.

Az érkezést követően a tanulók kézműves-bemutatókon vehettek részt, ahol kipróbálhatták a gyöngyvasalás, a ragasztás, a sógyurma- és a mézeskalács-készítés, valamint a fazekasság alapfogásait, új technikákat ismerhettek meg, sőt az ügyesebbek saját alkotásokat készíthetnek.

A délelőtti folytatásaként, a kézműves foglalkozásokkal párhuzamosan, került sor a meghívott tanulók kulturális, művészeti programjainak bemutatására, ahol a különböző értelmi képességű gyermekek valóban közel kerülhettek egymáshoz, megismerve azokat az emberi értékeket, amelyek segítenek abban, hogy a tanulók sérült társaikat elfogadhassák, ezzel segítve társadalmi beilleszkedésüket. Az eseménynek a rumi kultúrotthon adott helyet, ahol a bemutatkozásra majdnem „színházi” körülmények között kerülhetett sor. A rendezvény

nyilvános volt, így a meghívott vendégeken kívül bárki érdeklődő részese lehetett az élménynek.

A csoportok bemutatóit a szervezők nem rangsorolták, hisz a cél nem a verseny, hanem a lehetőség biztosítása volt ahhoz, hogy a különböző képességű tanulók megismerjék egymás művészeti törekvéseit, emberi értékeit. Ennek megfelelően a fellépők valamennyien díjazásban részesültek, ajándékot kaptak.

A délutánt a gyermekek számára zenés táncház zárta a szombathelyi Boglya együttes közreműködésével, míg a felnőttek szakmai előadást hallgathattak meg a fogyatékkal élők és a művészet kapcsolatáról.

A rendezvény megszervezésében a hagyományteremtő szándék vezérelte a rumi intézményt, ahol bíznak abban, hogy a jövőben évente rendszeresen lehetőség nyílik hasonló találkozó rendezésére.

Takács Nóra
igazgatóhelyettes

Félidőben

A Vas Megyei Önkormányzat és intézményei a választási ciklus első felében (2006. októberétől – 2008. októberéig) a Markusovszky kórház és Büki Gyógyfürdő Zrt. támogatásai nélkül, 351 db pályázatot nyújtottak be, közel 3,5 milliárd forint értékben. A benyújtott pályázatok közül 2,7 milliárd forintnyi van elbírálás alatt.

Intézményeink közül a legtöbb pályázatot (74-74 db) a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ és a Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága nyújtotta be. Az őket követő legeredményesebb pályázók:

- Berzsényi Dániel Könyvtár 34 db benyújtott pályázat
- Szombathelyi Képtár 33 db benyújtott pályázat
- Vas Megyei Levéltár 31 db benyújtott pályázat
- Ernuszt Kelemen Gyermekvédelmi Intézmény, Gencsapáti 27 benyújtott pályázat
- Kölcsény Ferenc Gimnázium, Körmend 27 benyújtott pályázat
- Mesebólt Bábszínház 18 benyújtott pályázat
- Béri Balogh Ádám Gimnázium és SZKI, Vasvár 18 benyújtott pályázat

Intézményeink pályázati toplistája, az elnyert összegek alapján:

1. MMIK 91,9 millió forint
2. Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága 59,5 millió forint
3. Szombathelyi Képtár 29,6 millió forint
4. Berzsényi Dániel Könyvtár 18,9 millió forint
5. Vas Megyei Levéltár 17,2 millió forint
6. Nádasdy Tamás Szakközépiskola, Csepreg 14,3 millió forint
7. Életünk Szerkesztősége 13,3 millió forint
8. Dr. Nagy László Gyógypedagógiai Intézmény, Kőszeg 12,8 millió forint.

A megyei intézmények közül pályázati aktivitás szempontjából intézményeink 80%-a végzett eredményes munkát. Sajnos van hat olyan intézményünk, amelyek az elmúlt 2 év alatt egyetlen pályázatot sem adtak be. (Ennek okait vizsgáljuk).

Majthényi László

75 éves a Nicki Duzzasztómű

A Magyar Tudomány Ünnepehez kapcsolódóan a Magyar Hidrológiai Társaság Győri Területi Szervezete és az Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság 2008. november 13-án előadóülést tartott a Nicki Duzzasztómű üzemelésének 75. évfordulója alkalmából. A rendezvény helyszíne a Répcelaki Művelődési Otthon és a Nicki Duzzasztómű volt.

A programban a történelmi áttekintés mellett a duzzasztómű vízgazdálkodásban betöltött szerepe, a természetes élőhelyek helyreállításának fontossága, valamint a környezetbarát energiaforrások kihasználása – Kenyeri Vízerőmű – kaptak szerepet.

A délutáni programban lehetőség nyílt a nicki műtárgy és a Kenyeri Vízerőmű létesítményeinek megtekintésére.

Rövid összefoglaló a Nicki Duzzasztómű 75 éves működéséről:

A duzzasztó a Rába folyón, Nick és Kenyeri községek határán helyezkedik el. Jelentős szerepet tölt be a térség vízgazdálkodásában, a Kis-Rába Répce Rábca vízrendszer vízpótlásában. A napjainkig meghatározó, egyéves szemléletű szabályozást a Rábaszabályozó Társulat valósította meg. A 135 éve megalakult társulat nevéhez köthető a Nicki Duzzasztómű megépítése és üzemeltetése is. A Vízügyi Igazgatóság 1953. évi megalakulása óta az üzemeltetés és fenntartás az igazgatóság feladatai közé tartozik.

Régészeti leletek bizonyítják, hogy ezen a területen már az Árpád-házi királyaink idején is összehangolt vízgazdálkodást folytattak.

A Nicki Duzzasztómű megépítésével a kor műszaki színvonalát meghaladó, mozgatható duzzasztó szerkezetekkel rendelkező műtárgyat hoztak létre.

A duzzasztómű 1930–1932 között épült, 1933-ban üzembe helyezték. Az 1995–99 közötti nagy felújítás során az addigi „nyerges-gátakat” korszerű tömlősgátra cserélték.

A duzzasztómű kiemelkedő szerepe a 75 éves üzemelés során nem csökkent. A Kis-Rába felé történő vízszolgáltatás nem csak az emberi igények, hanem a természetvédelem terén is jelentős, a térség vízhálózatának élővíz utánpótlása, valamint a Fertő-Hanság Nemzeti Park által fenntartott vizes élőhely rehabilitációk vízellátása kapcsán is.

A duzzasztómű mellett, a Kenyeri oldalon 2006–2008 között épült meg a Kenyeri Vízerőmű.

Ilyen nagyságrendű, vízenergiát hasznosító létesítmény építésére az utóbbi évtizedekben Magyarországon nem volt példa. Az erőmű jelenleg próbaüzemben működik.

A megújuló vízenergia környezetbarát hasznosítása mellett hallépcső is épült a duzzasztási szintkülönbség átjárhatóvá tétele érdekében a vízi élőlények számára.

Nem emelkedik Vas megyében a kéményseprés díja

Vas Megye Közgyűlése a 2008. november 28-i ülésén módosította a kéményseprő ipari közszolgáltatás kötelező igénybeviteléről szóló 13/1996. (XII. 6.) rendeletét. Ebben rögzítette a feladat ellátására kiírt pályázat nyertesének – a Vas Megyei Kéményseprő

és Tüzeléstechnikai Kft. (9700 Szombathely, Nári u. 3.) – nevét, továbbá azt, hogy a cég 2009. január 1. és 2013. december 31. között jogosult és köteles a közszolgáltatás ellátására. Meghatározta továbbá a Közgyűlés a 2009. évi szolgáltatási díjakat, melyek

nem változtak, vagyis a 2008-ban érvényes díjszabással dolgozik tovább a kft. A díjtételek jövő évi változatlan szinten tartását a cég az ajánlatában vállalta. Ennek megfelelően a lakosság által pl. a vegyestüzeléshez létesített egyedi kémények után félévente 1460 Ft-ot, gyújtókémények esetében 3370 Ft-ot kell fizetni, míg az új épületek esetében a használatba vételhez szakvélemény készítésére, egyedi kémények gravitációs égéstermék elvezetése esetén 6760 Ft-ot.

A Megyei Közgyűlés kimagasló kitüntetettjei 2008. október 23-a alkalmából

„Batthyány Lajos – Vas Megyéért Életműdíj”-ában részesült:

Dr. Kondor János, a CITY 2000 Kft. Szombathely ügyvezető igazgatója Alapítója, és már a negyedik ciklusban elnöke a Vas Megyei Munkaadók és Gyáriparosok Szövetségének, az országos szövetség alelnöke, a regionális szövetség alapítója. Fontos feladatának tekinti a politika, a gazdaság és a civil szféra együttműködését. Létrehozta és vezeti a vasegyszerű székelyekkel működő közéleti klubot. Aktívan közreműködik dr. Markusovszky Lajos és dr. István Lajos professzor emlékének őrzésében, jó kapcsolatot ápol a Vas Megyéért Egyesülettel, valamint a Magyar Jogász Egylet Vas Megyei Szervezetével. A főiskola Gazdasági Tanácsa alelnökévé sokat tett az egyetemmel való érdekében. Egyik létrehozója a Gencsapáti Gyermekotthonért Alapítványnak, a kuratórium elnöke. 10 éve névadó szponzora a Kondor & Controll kick-box és kung-fu klubnak.

„Széll Kálmán-díj”-ban részesült:

Szekeres Gábor, a körmendi Polgármesteri Hivatal, vezető főtanácsosa; Pályafutását általános iskolai tanítóként kezdte. 1995-ben a Budapesti Műszaki Egyetemen közoktatási vezető képzettséget szerzett. Az elmúlt időszakban külön feladatot jelentett számára a város és a kistérség települései együttműködésének kialakítá-

sa. Emberi és szakmai érdemei elismeréseként közigazgatási pályája befejeztével vált érdemessé a díjra.

„Vas Megye Berzsenyi Dániel-díja” kitüntetés:

Alexa Károly, az Életünk Szerkesztősége igazgató-főszerkesztője kapott. Három éve áll az Életünk Szerkesztősége élén. Főszerkesztősége időszakában a lap ismertsége, országos elismertsége megnövekedett. A szerkesztőség tevékenysége vezetése alatt kibővült a megye irodalmi emlékhelyeinek kutatásával, és a Vas Megye című kiadvány készítésével. A kortárs irodalmi élet meghatározó alakja, akinek tekintélye, életművének súlya sokat jelent Vas megye kulturális életének megítélésében. Lakóhelyén, Egyházashetyén hosszú évek óta meghatározó alakja a helyi közösségnek, a helyi kulturális közéleti rendezvényeknek.

„Markusovszky Lajos-díj”-ban:

Prof. Dr. Kásler Miklós, az Országos Onkológiai Intézet főigazgató-főorvosa részesült.

1968-ban érettségizett a Tinódi Lantos Sebestyén Gimnáziumban Sárváron. 1974-ben szerzett orvosi, majd 1975-ben sebészeti szakorvosi, 1988-ban pedig szájsebészeti, plasztikai- és rekonstrukciós sebészeti szakorvosi végzettséget. 1992-től az Országos Onkológiai Intézet főigazgató főorvo-

sa. Az orvostudomány kandidátusa 1986-tól, egyetemi tanár 1994-től, tanszékvezető egyetemi tanár 1998-tól. 2007-ben megkapta a Magyar Köztársasági Érdemkereszt középkeresztjét. A Magyar Nemzeti Rákellenes Program Programtanácsának elnöke 2006-tól. A komplex onkológia országos koncepciójának egyik kidolgozója, atyja, a közös európai onkológiai oktatás mecénása. A kitüntetéssel Vas megye azt a szakmai segítséget kívánja elismerni, amelyet az onkológiai ellátást, fejlesztést illetően a kórháza mindig megkapott tőle.

„Vas Megye Batthyány-Strattmann László-díja” kitüntetés:

Tancsics József, a Vas Megyei Batthyány Lajos Gyermekotthon és Általános Iskola Ikervár igazgatója kapta. Pályafutását általános iskolai tanárként kezdte. Több mint 30 éve az ikervári gyermekotthon és általános iskolában dolgozik, főhivatású nevelő, igazgatóhelyettes, majd 1999-től igazgató. Három évtizedes gyermekvédelmi munkássága alatt kiemelkedő szociális érzékenységgel oktatott, tanított, nevelt. Fáradhatatlanul dolgozott az intézményi lakásotthonok megvalósításán. Emberi kapcsolata, együttműködő-készsége példamutató.

„Lóránt Gyula-díj”-ban részesült:

Tóth Géza, nyugalmazott mesteredző; Diplomája megszerzése után vissza-

került Szombathelyre tanítani, megalapította a Szombathelyi Haladás VSE súlyemelő szakosztályát. 1955-től 1971-ig volt tagja a nemzeti válogatottnak. Világversenyeken kilenc alkalommal állt a dobogó tetején. A tokiói Olimpiai Játékok ezüstérmese. Világversenyeken 26 érmet szerzett, két világbajnoki csúcseállítás mellett 169 országos csúcseredmény elérése fűződött nevéhez. 1976-tól mesteredző, három kontinensen tartott edzői továbbképzéseket. Címzetes egyetemi docens. 1994-től a MOB tagja. Vas megye minden idők legeredményesebb sportolójának pályafutása, személye, népszerűsége és fiatalos lendülete ma is méltán lehet példa Vas megye sportoló ifjúsága előtt.

„Jurisics Miklós-díj”-ban részesült:

Seper András, a Kőszegi Önkéntes Tűzoltóság, a Kőszegi Önkéntes Tűzoltó Egyesület parancsnoka, tűzoltó alezredes.

Kőszegen, mint hivatásos tűzoltó a nyolcvanas évek végén kezdett el dolgozni. 1991-ben, az akkori Kőszegi Önkéntes Tűzoltó Egyesület tagsága egyhangúlag parancsnokának szavazta meg. Munkája révén a szervezet az ország 5. legjobb szervezett Önkéntes Tűzoltóságává nőtte ki magát. A Kőszegi Önkéntes Tűzoltóság belépett a Létesítményi Tűzoltóságok Országos Szervezetébe, ahol alelnök lett. Neve nem csak országosan, de nemzetközi téren is közismert.

„Vas Megye Önkormányzata Szolgáltatásért Közbiztonsági Tagozata” elismerésben részesült:

Gaál Tibor bv. százados, a Szombat-

helyi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet Biztonsági Osztályának vezetőhelyettese;

1997. június 2-től szolgál az intézet hivatásos állományában különböző beosztásokban. Munkáját hivatásúdat, szűkebb illetve a tágabb környezete iránti felelősségérzet jellemzi. 2007 évben Bük nagyközség területén vagyoni elleni bűncselekményt észlelt, s bejelentése révén fogták el az elkövetőt.

„Vas Megye Közgyűlése Elnöke emlékérmé” elismerésben részesült:

Horváth Ferencné, Rábapaty Közös Igazgatású Közoktatási Intézmény vezetője „Több évtizedes sikeres pedagógusi és iskolavezetői tevékenységért, példamutató emberi magatartásáért és kiemelkedő közösségvezetői munkájáért”

Dr. Gömbös Sándor, a Szentgottárdi Gotthard-Therm Kft. ügyvezető igazgatója „Vas megye és Szentgottárd város turizmusának fejlesztéséért”

Ábrahám Ferenc, celldömölki lakos. Az 1956-os forradalom alatt tanúsított kiállásáért éveken át tartó mellőzöttség jutott neki osztályrészüli. Azóta is töretlenül ápolja ’56 szellemének hagyományait.

Elévülhetetlen érdeme van a családja által százhatvan éve őrzött, a történelmi Vas vármegyei hadizászlónak közelmúltban történt hazahozatalában.

(K. I.)

Bolyai névvel

A „GYAKORLÓ” JUBILEUMI ÉVÉRŐL

Dr. Lenner Tibor igazgató és prof. dr. Faragó Sándor, a NYME lektora a tanévnyitón.

„Közoktatási teljesítményében legyen minőségi és kezdeményező a változásokban.” – hangzott el mintegy mottóként 2008. augusztus 30-án, a Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium „Séta egykori iskolákba” című jubileumi évnyitó rendezvényén a Trefort Ágostonhoz fűződő gondolat

egykori bolyais diák, pedagógus és igazgató, az alma materbe visszatérő miniszter, egyetemi rektor és volt főigazgató.

A 2007–2008-as tanévben az 50 éves évfordulóhoz fűződő rendezvénysorozat névadónk, Bolyai János sokoldalú személyiségéhez kapcsolódik.

2008. december 15–16-án, a Bolyai Napokon igyekszünk felidézni tanulóink és nagynevű szakemberek segítségével az elmúlt 50 év magyarországi és szombathelyi történéseit. Művészeti háromtusa, zenei időutazás, régi idők filmjei, tanítónemzedékek beszélgetése, Békefi Antal-emlékülés, „Az iskolában kell a mozgás!” c. szemléletformáló disputa, sportgála és képes városfelfedező feladatok forgataga hívja az érdeklődőket.

2009. április 23–25. között iskolánkba várjuk a Kárpát-medencéből és az Alpok-Adria régióból érkező testvér- és partnerintézményeink csoportjait. Reményeink szerint a tudományos és diáknapok programok élmenyszerű ismeretszerzést jelentenek majd bolyaisoktól (diáktól, tanártól, tudóstól), többek között a Bolyaiakról.

A rendezvény középpontjában a Bolyai nevet viselő középiskolák találkozója áll, melyet 2002 óta más-más helyszínen szerveznek a partneriskolák. A hat magyarországi (Budapest, Kecskemét, Mosonmagyaróvár, Ócsa, Ózd,

Salgótarján) és három határon túli (Akasztalata [Kárpátalja], Marosvásárhely [Erdély], Zenta [Délvidék]) székhelyű intézmény közös programjaira várunk még felvidéki (zoborajai) testvériskoláinkból és az Alpok-Adria régióból is diákokat, tanárokat, az országból pedig elismert és ifjú tudósokat.

Célunk, hogy névadónk emlékének és hagyományainak megőrzésén túl megismertessük másokkal is a két 19. századi géniusz munkásságát. Ugyanakkor kerekasztal-beszélgetés formájában oszthatja meg velünk gondolatait a tudomány fellegvárából érkező egykori MTA-elnök, a Bolyai-díjas kutató, a neves történész és az emeritus rektor – így válhat valósággyá rendezvényünk mottója: „A tudós Bolyaiak híre a világban – világhírű tudósok a Bolyaiakban”.

Előadásokat tartanak bolyais tanárok és diákok, valamint egykori tanítványaink. A Szombathelyi Képtárban iskolánk művész-tanárnak és tanítványainak tárlatában gyönyörködhetünk, s hangversenyt ad iskolánk leánykara

is. Városunkban barangolva játékos vetélkedőben mérhetik össze tudásukat a diákok Szombathelyről és a Bolyaiakról, alkalomadtán idegen nyelven is.

„A szűkebb Haza szép” címmel a résztvevő csoportok bemutatják lakóhelyük s iskolájuk tárgyi-szellemi örökségét, közös kiállítás, valamint gálaműsor keretében. A háromnapos program közös Vas megyei kirándulással zárul.

A Bolyai János Általános Iskola és Gimnázium közössége a jubileumi évforduló rendezvényein túl maradandó emléket is próbál állítani az elmúlt fél század „bolyais” történéseinek. Erre szolgálnak a tanév végére megjelenő füzetek, melyek némelyike múltidéző sétára invitál, a diákújságokból szemezget, a sportéletről tudósít, a teljesség (művészeti és zenei területen való) keresését taglalja, a Bolyai nevű iskolákat mutatja be, vagy éppen az 50. tanév eseményeit, eredményeit sorolja el.

Kukor Ferenc tanár

Bolyai János Általános Iskola és Gimnázium

Sikeres városrehabilitációs pályázatok Vas megyében

Kilenc nyugat-dunántúli, nem megyei jogú város fejlesztési programját hagyták jóvá 2008. november 24-én az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében, ebből négy város Vas megyei: Celldömölk, Csepreg, Kőszeg és Vasvár nyújtottak be sikeres pályázatot.

Celldömölk közel 540 millió forint támogatásban részesült, ami összességében mintegy 760 millió forintos beruházást tesz lehetővé. A városban felújítják és közösségi funkciókkal látják el a Tűzoltóság városközpontban található épületét, így a teljes körűen akadálymentesített létesítmény megfelelő háttérrel biztosít majd a városi és a kistérség kulturális és közösségi célú feladatainak. A Művelődési Központ 2005-ben már korszerűsített és kibővített épületében egy 90-100 fő befogadására alkalmas art mozit alakítanak ki, emellett az Ifjúság tér és a betorkoló utcák nyomvonalvezetése megváltozik, a területen pedig új parkolókat alakítanak ki. A közterületi rehabilitá-

ció keretében – többek között – felújítják a Szentháromság teret, a Dr. Géfin Lajos téren egy díszburkolattal ellátott új rendezvényteret létesül, a Hollósy Juszián tér templom felőli oldalán pedig új parkot alakítanak ki. A Forró Üzletház komplex rehabilitációjával az emeleten valamint a tetőtérben újabb kereskedelmi egységek jönnek létre, kicserélik a közműveket és a nyílászárókat, a homlokzatot pe-

dig korszerű hőszigeteléssel látják el. Emellett teljes körűen felújítják a Kapuszín házat, valamint az 1770-es években épült Joachim házat, amely a város egyik legrégebbi lakóháza.

Csepreg számára közel 412 millió forintos uniós forrást ítétek meg, ami

összegében mintegy 520 millió forintos fejlesztést tesz lehetővé. A csepregi városrehabilitációs program keretében felújítják az I. világháborús emlékművet és visszaállítják a városi pelengéret is. A program keretében akadálymentesítik a Városházát és felújítják a Községi Szolgáltató Központot, emellett megújul a Művelődési Ház, rendezvényközpontot és turisztikai információs irodát is létrehoznak. A Promenáda megújításának keretében sor kerül a közművek cseréjére is.

Kőszeg közel 535 millió forintos rehabilitációs forrásban részesül, ami több mint 675 millió forintos fejlesztést tesz lehetővé. A városrehabilitációs program keretében megvalósul a

történelmi belváros közterületi megújítása illetve fejlesztése, a műtárgyak restaurálása mellett új padokat és pultokat helyeznek ki, elvégzik a terület régészeti feltárását, valamint új díszburkolatot kap a megújult városközpont. A városban elvégzik a Bakos vírángudvar és nyitott műhely kialakítását, fejlesztését, a Torkos-házban kávézót és galériát hoznak létre, emellett felújítják a Boszorkánykonyha étter-

met és a Jurisics téri ajándékbolt épületét. A közösségi funkciók erősítése érdekében létrehozzák a fogatékkal élő művészek pincegalériáját, a régészeti leletek bemutatására kialakítják a Kötőházat, a városi kötődés erősítése érdekében pedig kiemelt figyelmet fordítanak a kulturális és civil programok támogatására. Mindezek mellett a közszolgáltatási funkció fejlesztésének céljából elvégzik az önkormányzat közigazgatási-ügyfélfogadási terének bővítését és korszerűsítését.

Vasvár számára több mint 340 millió forint uniós forrást ítétek meg, ami összességében közel 450 millió forintos fejlesztést tesz lehetővé. A vasvári városrehabilitációs, közösségfejlesztési és gazdaságfejlesztési program keretében elvégzik a műemlékvédelem alatt álló kolostorban működő Vasbolt korszerűsítését, az egykori Serfőzőház, majd patika teljes rekonstrukcióját, valamint a Vaskapu Fogadó felújítását és szobákkal illetve konyhával való kibővítését. Megvalósul a könyvtár fejlesztése, a városközpontban található műemlék templom homlokzati felújítása, valamint a Szent Domonkos kolostorban található múzeum fejlesztése és az udvar közösségi illetve rendezvény-

térré történő kialakítása. Újabb rendezvényhelyszínekkel bővül a történelmi városrész, a városközpontban tartozó közterület-fejlesztések kapcsán elvégzik a szükséges útépítési és parkosítási munkákat, emellett pedig megtörténik a Polgármesteri Hivatal homlokzatfelújítása és nyílászárócseréje, s az épületet modern energiahordozókkal látják el.

Vasi fiúk az olimpián

Megyénk gyermekotthonaiban, illetve nevelőszülőknél élő, átmeneti vagy tartós nevelésben részesülő (állami gondozott) gyermekeinknek sikerült elutazniuk az ötkarikás játékokra Pekingbe. Négy fiatal vett részt az olimpián, tízenegy napot töltöttek

szárokat. A fiúk nagy öröme melegsodálhattak az argentin focistákat, köztük Messit és a legendás Maradonát. Az egyik legnagyobb élmény azonban az jelentette, amikor a Madárfészek Stadionban Pars Krisztiánért szoríthattunk.

Kínában, számos sporteseményen szurkoltak, és még arra is maradt idejük, hogy a város és környékének nevezetességeit is felkeressék.

Imár második alkalommal jutottak ki állami gondozott fiatalok az olimpiára, négy évvel ezelőtt Athénban szurkolhattak társaik.

A fiúk teljesítményük, érdemeik alapján kerültek be az olimpiai küldöttségbe. A srácok közül volt, aki még sohasem járt külföldön, útlevele sem volt, repülőn pedig közülük csak egy ült, így már a tízórás repülőt is önmaga is élmény volt.

A Magyar Olimpiai Sporttáborban laktunk, ahol számos legendás, hazai olimpiai bajnokkal találkoztunk, többek között Kovács István egykori öklövővel, a kiváló tornásszal, Csolányi Szilveszterrel, a hajdani szédületes góllövővel, Dunai Antallal és a klasszikus vízilabdázóval, Kárpáti Györggyel is megismerkedhettünk.

Tíz sporteseményre volt belépőnk, így a magyar férfi vízilabdaválogatott összes csoportmeccsén lengethettük a magyar zászlót, a női kézilabdaválogatottak is szurkoltunk, testközlelől láthattuk a Dream-team-et, fantasztikus volt látni kosarazni az NBA-ben játszó

A sportprogramok mellett felkerestük Peking és környéke nevezetességeit is, jártunk a Kínai Nagyszófalnál, a Tiananmen téren, a Tiltott Városban, a Láma-templomban és az Ég templomában, de meglátogattuk a császár új nyári palotáját is.

Az utazást szponzorok is támogatták, de a fiúk önmaguk is részt vállaltak az álom megvalósulásában. Külön öröm volt, hogy politikai hovatartozástól függetlenül voltak támogatóink, így Kovács Ferencnek, a Megyei Közgyűlés elnökének a segítségével is hozzájárult utazásunkhoz, de támogatást kaptunk dr. Ipkovich Györgytől, Szombathely Megyei Jogú Városának polgármesterétől, az önkormányzat Oktatási és Sport Bizottságától. Örömmel töltött el, hogy a Haladás FC labdarúgója, illetve a Falco Szova KC kosárlabdázói támogatását is sikerült elnyernünk, valamint több anonim támogató mellett olyan helyi és megyei cégek segítségével is élvezhettük, mint a SZOVA Zrt., Távhó, Vasi Volán, Vasív, Claudius Ipari Park, Szombathelyi Erdészet. A gyermekek biztosítását pedig az egyik biztosító helyi képviselője vállalta magára.

Nagy Csaba

Nevelőotthon Jánosházán

A megyei közgyűlés 2008. szeptemberi ülésén határozott arról, hogy Jánosházán 5 nevelőszülői lakást alakít ki. A 2008. november 28-i közgyűlés szakmai indokok alapján úgy döntött, hogy az új beruházás működtetésével, a hivatásos neve-

lőszülőök toborzásával és képzésével kapcsolatos feladatok ellátásával a Vas Megyei Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat és Gyermekotthon bízta meg és a szükséges pénzügyi fedezetet az ő költségvetésében biztosítja.

III. LOGO Mikulás Kupa

December 7-én gyermeksvajtól volt hangos az Arena Savaria. A megyénkben élő (átmeneti és tartós nevelésben részesülő) állami gondozott, illetve hátrányos helyzetű gyermekek, fiatalok számára kerül megrendezésre a várva várt torna.

A résztvevő csapatok között volt a Kőszegi-, a Gencsapáti Gyermekotthon, a TEGYESZ nevelőszülői hálózat, az Ikervári-, a Rumi Gyermekotthon, a LOGO Ifjúsági Szolgálat és az SOS Gyermekfalu szerepelt, de a hagyományoknak megfelelően a Haladás labdarúgói, a Nyugat Rádió, illetve a

Rádió Szombathely csapata is beszállt a küzdelmekbe. Városunk olimpijonjai közül pedig Annus Adrián, Fazekas Róbert és Pars Krisztián emelte a program rangját. A küzdelmek feszültségét csak fokozta a gyakran feltűnő Mikulás, akinek zsákja minduntalan tele volt mindenféle földi jóval.

Kovács Ferenc, a Vas Megyei Közgyűlés elnöke, Horváthné Stukits Erzsébet, az Egészségügyi, Szociális és Gyermekvédelmi Bizottság elnöke és Pars Krisztián olimpijon a vakuk villogását helyettesítő csillgó szempárok közepette adta át a díjakat.

Prima Primissima: prof. dr. Pustay János

December 5-én, hagyományosan a Vállalkozók Napján adták át Budapesten, a Művészetek Palotájában a Prima Primissima díjakat. Tudomány kategóriában a szombathelyi prof. dr. Pustay János nyelvész vehette át az elismerést Gál Péter egyetemi tanártól, a Magyar Fejlesztési Bank vezető közgazdásától.

Pustay János 1948. július 22-én született Szombathelyen, 1991 óta a Nyugat-magyarországi Egyetem uralsztika tanszékének vezetője, hat évig volt a szombathelyi Berzsenyi Dániel Főiskola főigazgatója. Harminchat önálló kötetet írt, köztük szótárakat, felsőoktatás- és régiópolitikai, valamint szépirodalmi könyveket. A Magyar Nyelv Terminológiai Tanács elnöke, több száz nyelvészeti, irodalmi, tudomány népszerűsítő tanulmány szerzője, több mint kétszáz kötet szerkesztője. Munkásságát több díjjal is elismerték már.

A Prima Primissima-díj átadását követő beszédében Pustay János köszönetet mondott azoknak, akik lehetővé tették számára eddigi munkáját, és azt, hogy munkájában szép eredményeket érjen el, illetve mindazoknak, akik figyeltek és felfigyeltek rá. A köszönőbeszéd tanúsága szerint Pustay professzor az elismerést egyben a vidéken élő kutatók elismerésének is tekinti: mintegy elismeréseként annak, hogy vidéken is lehet díjazásra méltó teljesítményt elérni. Beszéde zárlatában pedig felhívta a mindenkor kormányok figyelmét arra, amit a VOSZ a díj létét

vel már el- és felismert, hogy elit nélkül, magaskultúra nélkül az országnak nincsen jövője, hiszen az alkotó értelmiség jelentős része külföldön keresi boldogulását.

A díjátadó ünnepséget követően Pustay János elmondta, nagyon meglepte már maga a jelölés is, nem szólva a primissima díjról. Barátai, kollégái szerint a díj egyértelmű visszaigazolása annak, hogy mind a tudományban, mind a felsőoktatás- és régiópolitikában helyesen gondolkodik; „Örülnék, ha itt helyben is így éreznék, bár tudom, hogy a nemo propheta in patria sua nagyon nehezen változtatható meg.” – nyilatkozta Pustay János, majd így folytatta: „Sokan szimbolikus értelműnek tartják a díjat: bölcsész, azon belül nyelvész, ráadásul vidéki nyerte el a díjat, talán bízhatunk abban, hogy mindez a humán tudományokra és a vidéki alkotó értelmiségre az eddigiekénél jobban ráirányítja a figyelmet.”

Megyebál 2009

ÁTADJÁK AZ ÉV VASI EMBERE DÍJÁT IS, SZTÁRVENDÉG: CHARLIE

Új helyen, a megújult Tó Vendéglőben rendezik meg január 10-én a bál szezon első bálját, a Megyebált. Sokáig a Savaria Nagyszálló téli kertjében zajlottak a megyebálok, az elmúlt évek megyebáljainak hangulatát, arculatát meghatározta a Megyeháza mint sajátos, klasszicizáló helyszín. Az egy főhelyszínnel és több kishelyszínnel (különtermek, tálaló és beszélgető folyosók) rendezett Megyebál két éven át kiváló helyszínnel bizonyult a teljes társasági élet spektrumára. Hátránya volt a viszonylagosan szűk dísztermi elrendezés és a megfelelő méretű klasszikus tánchelyszín hiánya. Az elmúlt években

Zsédát, Makrai Pált és Tóth Verát láthatta a bál közönség.

A 2009-es Megyebálnak a megújult Tó Vendéglő nyújt ideális helyszínt. A vendégeket a megye vezetői mellett – reményeink szerint – a bejáratnál fogadja Kocsis Korinna, Vas Megye Szépe is a Kőszegi Borbarát Hölgyek, és a Batthyány Bandérium társaságában.

Néhány szót a programról: A bálra, tematikájára a visszafogottan elegáns, az 50-es, 60-as évek világát is idéző jazzes, lokális, a bárók kicsit latin hangulata lesz jellemző. A bál műsort Gergő Judit vezeti, a jó hangulatról a Spektrum Tánccsoport gondoskodik. Fellép

többek között a Savaria Tánccsoport, Balázs Gergely hegedűművész, Horváth Meggie és a bál sztárvendége: Horváth Charlie. A bál díszvendége dr. Hegedűs Csaba olimpiai bajnok, a Magyar Birkózószövetség elnöke lesz.

Éjfélkor kerül sor a hagyományos „Év Vasi Embere Díj” átadására. Jövőre először a megyebálon részt vevő hölgyek egy kinyomtatott, kis táncrendet kapnak kézbe. A Megyebálra jegyek igényelhetők 15 ezer forintos áron a Megyeháza elnöki titkárságán, Őri Istvánnénál: Tel.: (94) 515-002, (30)9166609

-mg-

Történelmi és gasztronómiai jegyzetek a Sárvári Szakácskönyvhöz

Állíthatjuk, hogy a hallatlanul gazdag és napról napra gyarapodó magyar gasztronómiai szakirodalomban is megkülönböztetett figyelmet érdemel a Sárvári Szakácskönyv. Ha van is szerepe a véletlennek a könyvecske előkerülésében, magában a megőrzésében az értékóvásnak az a nemes szenvedélye munkált, mint az önzetlenségben, amely a nyilvánosság javára lemondott egy féltett családi ereklyéről. Két éve Sárváron tartottam választási gyűlést, aminek végeztével egy kedves hölgy lépett hozzám. Kezében egy vászonba kötött kis alakú könyvvel. Tudja, kezdte a beszédet, hogy a vendéglátás terén dolgozom és szívesen foglalkozom gasztronómiával, sőt gyűjtök minden emléket, ami a főzéssel és az étkezéssel kapcsolatos. Ezért úgy gondolja, jó helyen lesz nálam ez a kézzel írt szakácskönyv, ami családi örökség. Fel se ocsúdtam, éppen csak köszönetet tudtam mondani, már ott sem volt, nevét sem mondta meg. A belső borítón mindössze ennyi állt: Scheck Bözsike, 1923.X. 23-31. A szakácskönyvből, amit nem tudtam leten-

ni, amikor belelapoztam, úgy éreztem, a hely és a történelem szól hozzám. Szép kiírt betűkkel, az ételek pedáns csoportosításával vallott egy korról és egy igényes étkezési kultúráról, mert az étkezés, mindig kulturális kérdés is. Az 1923-as évszám ne tévesszen meg senkit – évtizedekkel korábbi ez a könyv szövegét és szellemiségét tekintve. És ez nem csak sejtés, van rá tanúságtévőnk is. Nem más, mint az a sárvári hölgy, akinek ezt a kiadványt köszönhetjük. Csabai Józsefné, született Stolzenberg Mária a neve, akinek a nevelőanyja volt Scheck Erzsébet. A könyv egy vár főúri életvitelének a lenyomata, ám ugyanakkor egy polgári izlésről szóló tudósítás az elmúlt századforduló idejéről. A nyomtatott változat is ezt a kettősséget óhajítja tükrözni: a betűk és papír a középosztályok mindennapjaira emlékeztet, az illusztrációk viszont a társadalom csúcán élők világát idézi.

Kovács Ferenc
Vas Megye Közgyűlésének elnöke

Kappan bajorosan

Szép húsos kappant vágj kétfelé, dugdodsd meg mellét és combját szalonnával és sózd be. Tégy egy lábba szalonnaszeleteket, hosszúra vágott vöröshagymát, tedd rá a kappant, tölts rá annyi bort, hogy fedve legyen, hintsd meg kevés zsemlyemorzssával, adj hozzá magyar és szegfűborsot, vaját és párold a sütőben mindaddig, míg megpuhul és megpirul.

Ez a szép új könyv Sárvár múltjának ajándéka, amelyet egyaránt örömmel fogadhatnak a polgári otthonok lakói és a vendéglátást hivatásként űzők is. Egyrészt persze a receptek miatt, hiszen itt a böngészés során mind a köznapi családi étkezés, mind a reprezentáns alkalmak számára sok-sok ajánlat és ötlet kínálkozik. Másrészt viszont érdemes hagyni, hogy úgy felejtszünk bele az olvasásba, mintha valami „gasztronómiai regényt” lapozgatnánk. Hagyjuk, hogy felidéződjön magunkban nagyapáink-dédapáink kora, amikor talán nyugodtabb volt és családiasabb az élet és amikor nem volt kérdés pl. az Európához való tartozás sem: ezt a könyvet egy Morvaöldről ide települt asszony jegyezte fel, aki a sárvári várban berendezkedett bajor királyi-hercegi család asztali ételét örökölte meg. Német anyanyelve dacára – magyarul. A múlt ajándéka ez a könyv. Most hogy nyomtatásban megjelent, két kor civilizációja találkozik. S azok, akik ámuldoznak a sárvári vármúzeumban kiállított Wittelsbach étkezésen, most már legalább tudni fogják, hogy miféle (zömükben) jó magyar ételeket táltak föl bennük.

Dénes Tibor
polgármester, Sárvár

Harcsa káposztával

Főzz savanyú káposztát, s öntsd be vékony rántással, melybe vöröshagymát és egy kanál paprikát tétél, hagyd jól összeforlni. Vágd szeletekre, a harcsát sózd be, hagyd így fél óráig, ezalatt készítsd el a káposztát, tedd a halat közé és hagyd fél óráig együtt forni.

Mandulás táska

Készíts 16 dkg vajból, 32 dkg lisztből, 6 tojás sárgájából, kevés cukorból és sóból este tészta, melyet kis, apró gömbölyöcskékké gyúrva reggelig hűvös helyen tarts. Akkor kinyújtva a következő töltelékkel töltsd meg: 6 tojás keményre vert habját, 12 dkg hámozott mandulát, 16 dkg cukrot, kevés citromot vagy vaniliát vegyíts össze, töltsd meg vele a tészta, csücskeiket összefogva, süsd kikent tepsiben.

A könyv megrendelhető és vásárolható: Életünk Szerkesztősége, 94/500-155

Ajánló a 2009. év Vas megyei kulturális programjaiból

A bizton várható pénzügyi forrás-csökkenés ellenére a jövő évben is számos kiemelkedő és korábban már hagyománnyá vált kulturális, művészeti és egyéb programok, rendezvények közül válogathatnak Vas megyében az érdeklődők. A közgyűjtemények, a közművelődési intézmények, a program-szervezők és a települési önkormányzatok igyekeznek a változó feltételekhez alkalmazkodni, továbbá a kialakult és a közönség által kedvelt programokat folytatni, lehetőség szerint új eseményeket szervezni. Az ősztendő zárása a Savaria Szimfonikus Zenekar természetesen a már hagyományossá vált Szilveszteri koncertjével fejeződik be.

Az új év korai napjaiban, január 8-án a Berzsényi könyvtárban nyílik kiállítás M. Kovács Ibolya Wass Albert műveire készült festményeiből, amit január 24-ig látogathatunk. Január végén, 21. és 23. között az MMIK ad otthont a Magyar Énekmondók XI. Találkozásának, amikor is neves, ismert előadók és együttesek tolmácsolásában szólal meg sok történel-

mi dallam, a magyar és a világirodalom költőinek megzenésített versei, a mai krónikások saját szerzeményei. Január a bál szezon kezdete is, melyet 10-én a Megyebál, majd egy hét múlva a Szombathelyi Városi Bál nyit meg. A vialgom végét a Savaria Múzeum „Farsangfarka Vasban” című vidám forgatagos programja zárja a megyeszékhely főterén február 21-én.

Februárban láthatjuk az Agora Savaria Moziban az Alter-Native Marosvásárhelyi Nemzetközi Rövidfilm Fesztivál díjnyertes alkotásait, továbbá ekkor lesz a megye népzenei együttesének „Vas megyében születtem” címmel a nagyszabású találkozója is. A szervező közművelődési intézményekben folytatódna a sikeres „Átjáró 2.” néven népszerűvé vált felmenő rendszerű tehetségkutató rendezvénysorozat elődöntői, melynek megyei döntőjére március 28-án kerül sor.

Március a Tavasz Fesztivál megyei eseményeinek is a hónapja, mely programok külön csokorban kínálnak hang-

versenyeket, kiállításokat, színházi és irodalmi programokat, egyéb művészeti eseményeket. A sorozat alkalmával lesz a Bartók Terem vendége a Cseh Rádió Szimfonikus Zenekara Vladimir Valek vezényletével, a Berzsényi könyvtárban pedig „Mester és tanítványai” címmel mutatkoznak be közös tárlaton a vasi grafikusok. A Gyermek Művészeti Fesztivál 2009. gálaműsorát március 14-én rendezik az MMIK-ban. Ebben az időszakban a Mesebólt Bábszínház készül a Csipkerózsika és az Amália című bemutató előadásaira.

Április a vidámság, a húsvéti újjászületés, a tavaszköszöntő hónapja, amikor a Múzeumfalva a húsvéthétfői programjával, majd kis idő múlva a Szent György-napi kézműves vásárral várja az érdeklődőket. A Bábszínház a „Hímes tojás” játszótérbe, valamint a „Lucy és Karol” című előadása bemutatójára invitálja a gyermekeket. A Savaria Szimfonikus Zenekar húsvéti hangversenyén Beethoven: Krisztus az olajfák hegyén, op.85. művét Alpaslan Erőss karmester vezényletével hallhatjuk április 9-én a Bartók Teremben. Elmaradhatatlan eseménye a megyei programoknak ilyenkor Kőszegen a Szent György-napi Szőlő Jövésének Könyve immár történelmi múlttal bíró rendezvény. Ez a hónap az ideje a hagyománnyá vált, és 2009-ben a 26. al-

kalommal sorra kerülő Levéltári Nap programjának is, melyen a tudós kutatók „Vas vármegye a 17–20. században a táj- és útleírások tükrében” összefoglaló címen ismertetik legérdekesebb kutatási adataikat. Április 11., a költészet napja alkalmából a Berzsényi könyvtár Rónaszéki Linda kiállítását rendezzi meg. A megye ifjúsága, középiskolás és más fiatal közösségei szintén már hagyománnyá vált 24 órás vetélkedője „Aludj máskor!” címmel április 25-én lesz az Oladi Ifjúsági Centrumban. Az országos vonzerejű „Település

és ifjúsága” szakmai konferenciát is április elején szervezi a fővárosban a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ, miként házigazdája lesz Szombathelyen a XVIII. Weöres Sándor Országos Gyermekszínjátszó Találkozó Vas megyei bemutatójának április 25-én.

A 2009-es év első negyedévi Vas megyei kulturális programok gazdag választékot kínálnak, melyet követ a májustól induló nyári programsorozat. Ezekből válogatást, ajánlást a későbbi lapszámunkban közlünk.

VAS MEGYE ÖNKORMÁNYZATÁNAK INGYENES KIADVÁNYA

Főszerkesztő: Alexa Károly
Felelős szerkesztő: Bokányi Péter
Felelős kiadó: Alexa Károly, főszerkesztő
Lapterv: Bonyhádi Károly
Nyomdai előkészítés: Zoom-DTP Kft.
A szerkesztőbizottság tagjai:
Majthényi László, a szerkesztőbizottság elnöke
Pajor András, Patyi Elemér, Szücs Gábor, Varga Gyula
Szerkesztőség címe:
9700 Szombathely, Dr. Antall József tér 1.
www.vasmege.hu – vasmege@vasmege.hu
Nyomda: Antók Nyomdaipari Kft.
Terjeszti: Savaria Post Kft.
Példányszám: 107 000 db